

Høringsnotat om Forslag til lov om de gymnasiale uddannelser

1. Indledning

Et udkast til lovforslag har i perioden 26. august 2016 til 23. september 2016 været sendt i høring hos 87 myndigheder og organisationer. Lovudkastet blev også offentliggjort på Høringsportalen.

Der er pr. 23. september 2016 fra de hørte myndigheder og organisationer modtaget 78 høringssvar, hvoraf 68 indeholder bemærkninger til lovkastet.

I notatet er alene medtaget de væsentligste punkter fra høringssvarene. En oversigt med angivelse af, hvem der har afgivet høringssvar, er vedlagt.

2. Sammenfatning om ændringer i lovforslaget i forhold til høringssudkastet

De modtagne høringssvar har givet anledning til følgende ændringer i det fremsatte lovforslag i forhold til det udkast, der har været i høring:

- Ordet ”innovation” tilføjes i lovforslagets § 3 om uddannelsen til teknisk studentereksamen.
- Det tilføjes i bemærkningerne, at det ved vurderingen af, om en ansøger til uddannelsen til hf-eksamen fra 9. klasse har bekræftet det faglige niveau fra uddannelsesparathedsvurderingen i de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen kan tillægges vægt, om ansøgeren har særlige indlæringsmæssige udfordringer, f.eks. ordblindhed, talblindhed eller autismespektrumforstyrrelse m.v.
- Adgangsforudsætningerne i lovkastets § 10 om optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen justeres, bl.a. så der ikke er krav om, at ansøgeren har aflagt de obligatoriske 9.-klasseprøver efter 9. klasse, eller at ansøgeren har bestået folkeskolens afgangseksamen.
- Uddannelsen til almen studentereksamen tilføres 15 timer, så det samlede timetal bliver 2.600.
- Det præciseres i § 19, stk. 8, og § 33, stk. 5, at timepuljen både kan anvendes til faglig støtte og til faglige udfordringer samt til særlige talentindsatser.
- Der tilføjes, at der er mulighed for at etablere særlige studieretninger med idræt B på uddannelsen til almen studentereksamen for Team Danmark-elever.
- Ordlyden af § 29 justeres, så bestemmelsen indledes med: ”Uddannelsesforløbene og undervisningen”, og der indarbejdes et nyt stk. 6 om anvendelsen af digitale læremidler og virtuel undervisning.
- § 29, stk. 2, justeres, så karrierelæring i undervisningen beskrives bredere.
- Det præciseres i § 32, at der ikke gælder et ubetinget krav om afvikling af undervisningstid i den sidste eksamenstermin.
- Det præciseres i § 43, at institutionens leder skal fastsætte studie- og ordensregler.
- Karaktergivning i kultur- og samfundsfaggruppe og naturvidenskabelig faggruppe i uddannelsen til hf-eksamen justeres, så der i stedet for standpunktskarakterer i de fag, som indgår i faggrupperne, indføres en intern mundtlig, individuel enkelt- og flerfaglig prøve med én medtællende karakter i hver af faggrupperne.
- Matematisk orienterede fag slettes i § 56 vedrørende lærerkompetencer.

- Det tilføjes i § 59, at institutionen eventuelt skal samarbejde med Studievalg om at yde bistand til elever.
- Det præciseres i § 61, stk. 2, at bestemmelsen både omfatter elever og kursister med nedsat funktionsevne (handicap) og indlæringsvanskeligheder.
- Det præciseres i bemærkningerne, at Steinerskolerne har en overgangsordning vedr. krav til lærerkvalifikationer på ”to til fire år”.

Der er herudover foretaget en række ændringer af sproglig og lovteknisk karakter.

3. Generelle bemærkninger til udkastet til lovforslag

Danske Gymnasier fremsætter sin støtte til forligskredsens initiativ om at forny og styrke de gymnasiale uddannelser og vil gerne kvittere for den åbne og konstruktive dialog undervejs.

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne og Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Bestyrelserne er i udgangspunktet også meget positive i forhold til den opstramning af de gymnasiale uddannelser, der følger af lovudkastet.

Gymnasieskolernes Lærerforening (GL), VUC Bestyrelsesforeningen og UU Danmark hilser reformen velkommen og er glade for, at reformen hviler på et bredt politisk forlig, der sikrer afklaring for de gymnasiale uddannelser i de kommende år.

VUC Bestyrelsesforeningen er langt hen ad vejen tilfredse med lovudkastet og deler målsætningen om et nyt og moderne hf.

Danske Gymnasier og Gymnasiernes Bestyrelsesforening (gbf) vil gerne kvittere for arbejdet med reformen, som indeholder mange gode initiativer.

UU Danmark ser potentiale i, at man med lovudkastet tilføjer hf-uddannelsen en skarpere profil. Foreningen udtrykker dog ærgrelse over, at optagelsesprocessen til uddannelserne ikke fremstår helt enkel.

Danske Gymnasier, Private Gymnasier og Studenterkurser og Gymnasiernes Bestyrelsesforening (gbf) beklager den tendens til detaljestyling, der præger visse dele af lovudkastet og er bekymret for, at tendensen videreføres i bekendtgørelser og læreplaner.

Danske Gymnasier, Gymnasieskolernes Lærerforening (GL), UU Danmark og Gymnasiernes Bestyrelsesforening (gbf) fremsætter en generel bekymring omkring, at reformen skal gennemføres i en tid, hvor der varsles besparelser. Samtidig stilles der spørgsmål til, hvorvidt reformen kan sikre et godt fagligt udbud udenfor de større byer.

Danske Gymnasier beklager desuden, at lovudkastet tilgodeser uddannelsen til merkantil studentereksamen og uddannelsen til teknisk studentereksamen på bekostning af uddannelsen til almen studentereksamen.

Datatilsynet udtaler, at enhver behandling af personoplysninger i forbindelse med de aktiviteter, som beskrives i lovudkastet, skal ske under hensyn til den gældende lovgivning om behandling af personoplysninger.

4. Bemærkninger til lovudkastets enkeltelementer

4.1. Uddannelsernes formål og profiler

Generelle bemærkninger til formål

Institut for menneskerettigheder finder det meget positivt, at kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling, nu indgår i formålsbestemmelsen for alle gymnasiale uddannelser.

Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) anser det for positivt, at de gymnasiale uddannelser skal udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse, og opfordrer til, at det forankres i de kommende fagbilag.

Danmarks Privatskoleforening gør opmærksom på, at vejen til demokratisk dannelse går gennem aktivt medborgerskab baseret på åbenhed og frihed.

Ministeriets bemærkninger:

GL's synspunkt er i overensstemmelse med kommissoriet for de arbejdsgrupper, der udarbejder læreplanerne.

Bemærkninger til enkeltelementer

Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) anmoder om, at det ligesom i den nuværende lovgivning indskrives, at studentereksamen giver adgang til videregående uddannelser efter de regler, der er fastsat herom, fx som et stk. 6 til § 2.

Lederforeningen for VUC mener, der mangler en paragraf, der fastslår den overordnede formålsbestemmelse for hf-enkeltfags særlige profil.

Danske Gymnasier finder det uheldigt, at § 5 om uddannelsen til almen studentereksamens profil indikerer et bagudskuende videnskabssyn, som ikke inkluderer den praksisorienterede del af de moderne videnskaber, herunder den anvendte naturvidenskab.

Gymnasieskolernes Bestyrelsesforening (gbf) ønsker, at den del af formålsbeskrivelsen for uddannelsen til merkantil studentereksamen og uddannelsen til teknisk studentereksamen, der fastslår, at eleverne skal udvikle deres evne til at analysere og arbejde med "virkelighedsnære forhold", også indskrives som formål i uddannelsen til hf-eksamen og uddannelsen til almen studentereksamen.

Ministeriets bemærkninger:

Forslaget om et stk. 6 til § 2 imødekommes ikke, da det allerede fremgår af lovudkastet, at eksaminer fra de gymnasiale uddannelser giver adgang til videregående uddannelse, og da en sådan bestemmelse ikke i sig selv indeholder nogen yderligere regel.

Den fælles formålparagraf i lovudkastets § 1 omfatter al uddannelse omfattet af loven, herunder også gymnasial enkeltfagsundervisning (hf-enkeltfag). Ud over denne paragraf kan elementer fra den hidtidige

ge § 4 i hf-loven genfindes i § 6, § 17 og § 41. Hf-enkeltfag udgør et særligt tilbud om en fleksibel tilrettelæggelse rettet mod voksne. Forslaget imødekommes på den baggrund ikke.

Lovudkastets § 5 er bl.a. affattet således: ”Uddannelsen skal udvikle elevernes evne til faglig fordybelse og deres forståelse af videnskaberne anvendelse. Der lægges i undervisningen vægt på såvel det teoretiske som på fagenes anvendelse til analyse af almene og videnskabsrelaterede problemstillinger.” I § 6 i lovudkastet fremgår det endvidere, at der i undervisningen i den toårige uddannelse til hf-eksamen skal lægges vægt på ”fagenes anvendelse i relation til videre uddannelse og job”.

Ministeriet kan derfor ikke genkende, at den anvendte videnskab ikke skulle være inkluderet i det videnskabssyn, der kendetegner uddannelsen til almen studentereksamen og den toårige uddannelse til hf-eksamen. I fagrækken for uddannelsen indføres endvidere fagene bioteknologi og geovidenskab, som begge er eksempler på praksisorienterede moderne videnskaber. Anvendelsesaspektet forventes ligeledes i varierende grad at indgå i de øvrige naturvidenskabelige fag.

Lovudkastets §§ 3-6 fastlægger uddannelsernes særlige profiler, og herunder hvad der i uddannelserne skal lægges særlig vægt på i undervisningen. Det overordnede formål med uddannelserne fremgår af § 1, og bredden i uddannelsernes indhold og faglighed udtrykkes i læreplanerne.

Generelle bemærkninger til profiler og ligeværdighed

DI, Gymnasieskolernes Lærereforening (GL), Danske Erhvervsakademier, Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne og Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Bestyrelserne, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, UU Danmark og Aarhus Universitet er positive i forhold til lovudkastets vægt på ligeværdighed og styrkede profiler. Aarhus Universitet finder det desuden meget positivt, at alle gymnasiale uddannelser samles i én lov.

DI er optaget af, at der opretholdes en klar erhvervsrettet profil i de erhvervsgymnasiale uddannelser, selv om de nu reguleres i en fælles lov.

Bemærkninger til enkeltelementer

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne og Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Bestyrelserne anfører, at man ønsker brugen af it og innovation i undervisningen indskrevet i profilbeskrivelserne for uddannelserne til hhv. teknisk studentereksamen og merkantil studentereksamen.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet ser forslaget om en tilføjelse af ordet ”innovation” som en præcisering af indholdet i § 3 om uddannelsen til teknisk studentereksamen som medvirkende til at sætte retning for udmøntningen af formålet i fagenes læreplaner. Forslaget imødekommes derfor.

Ordet ”brug af it” foreslås ligeledes tilføjet til både § 3 og § 4. Ministeriet skelner mellem it som fag og it som redskab til læring. I uddannelserne til teknisk og merkantil studentereksamen har it som fag (fx informatik og programmering) en særligt fremtrædende plads i forhold til de øvrige gymnasiale uddannelser, men den generelle styrkelse af elevernes it-kompetencer gælder for alle gymnasiale uddannelser. Ministeriet mener derfor ikke, at det vil være retvisende at tilføje ”brug af it” til formålet for alene to af uddannelserne. Forslaget imødekommes ikke.

Ligeværdighed og profiler inden for gymnasiale udbud

Som led i lovudkastets vægt på ligeværdighed ønsker Danske Erhvervsakademier, Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne og Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Bestyrelserne mulighed for oprettelse af de erhvervsgymnasiale uddannelser som toårigt forløb.

Ministeriets bemærkninger:

En udbredelse af muligheden for toårig tilrettelæggelse til også at omfatte uddannelserne til teknisk og merkantil studentereksamen er ikke omfattet af aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser. Den toårige tilrettelæggelse af uddannelsen til almen studentereksamen er et tilbud til en mindre gruppe af unge og voksne, der har eksisteret igennem en meget lang årrække. Der er et forsøg i gang med toårig tilrettelæggelse af uddannelsen til merkantil studentereksamen. Tidligst når konklusionerne fra forsøget foreligger, kan der træffes politisk afgørelse om, hvorvidt der evt. kan blive tale om en permanentliggørelse.

Private Gymnasier og Studenterkurser og Foreningen af Studenterkursusrektorer beklager, at en studentereksamen ikke kan sammenstykkedes af enkeltfag.

Ministeriets bemærkninger:

Forslaget om at samle al gymnasial enkeltfagsundervisning (bortset fra gymnasial supplerings) under hf-enkeltfag er et led i regelforenklings. I praksis er der således forsvindende få personer, der vælger at opbygge en studentereksamen fra bunden via enkeltfag. Personer, som fremadrettet måtte ønske at opbygge en gymnasial eksamen fra bunden af enkeltfag, vil kunne vælge at sammenstykke en højere forberedelseseksamen med overbygning eller uden overbygning afhængigt af, hvilke ønsker om videregående uddannelse vedkommende har. Har man én gang lukket sin enkeltfagseksamen uden overbygning, kan man efterfølgende supplere den helt på linje med personer med en hf-eksamen uden overbygning.

Personer, der i dag får en enkeltfags-htx-, hhx- eller stx-eksamen, består i praksis næsten kun af elever fra de sammenhængende uddannelsesforløb, der sent i forløbet falder fra uddannelsen. Sådanne personer gives også fremadrettet mulighed for at afslutte deres eksamen som enkeltfagseksamen, jf. lovudkastets § 45, stk. 3.

For at sikre en fortsat stabil rekruttering til erhvervsuddannelserne og de erhvervsgymnasiale uddannelser ser Dansk Erhverv intet behov for at udvide kredsen af institutioner, der kan udbyde erhvervsrettede ungdomsuddannelser. Hvis den erhvervsrettede toårige hf-uddannelse bliver en realitet, påpeger Dansk Erhverv, at det bør overvejes at give institutioner for erhvervsrettet uddannelse mulighed for at udbyde uddannelsen.

Ministeriets bemærkninger:

Der er ikke tale om, at den nye hf-uddannelse bliver erhvervsrettet, men den bliver professionsorienteret, idet den via fagpakker og praktik- og projektforsløb mere målrettet skal forberede eleverne til især erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser (normale fagpakker), men også til universitetsbacheloruddannelser (udvidede fagpakker). Aftale om styrkede gymnasiale uddannelser omhandler ikke udbud af hf-uddannelsen, men enhver institution for gymnasial uddannelse har mulighed for at søge om udbud og vil blive behandlet efter de principper, der gælder herfor.

Uddannelsernes navne

Handelsgymnasiet Lolland-Falster foreslår betegnelsen ”Handelsgymnasiet” i stedet for ”uddannelse til merkantil studentereksamen”.

Ministeriets bemærkninger:

Forslaget falder uden for rammerne af aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser.

4.2. Optagelse

Generelle bemærkninger vedrørende skærpede adgangsforsudsætninger

Ingeniørforeningen IDA hilser indførelsen af adgangskrav til de gymnasiale uddannelser velkomment, og Dansk Erhverv finder det positivt, at der med aftalen er sket en skærpelse af adgangskravene til de treårige uddannelser. Finanssektorens Arbejdsgiverforening mener, at adgangsforsudsætningerne i lovudkastet er for lave til at håndtere og sikre en omfordeling af elever fra gymnasier til erhvervsskoler og mener hverken, at forsudsætningerne vil løfte det faglige niveau eller mindske frafaldet på gymnasierne.

DGS, Erhvervsskolernes ElevOrganisation, Landssammenslutningen af Handelsskoleelever, Frie Skolers Lærerforening, Landsforeningen af 10. klasseskoler i Danmark og Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) er bekymret for, at indførelsen af adgangskarakter vil ramme socialt skævt og afskære motiverede unge fra at tage en gymnasial uddannelse. Det foreslås bl.a., at man som alternativ til adgangskrav opstrammer uddannelsesparathedsvurderingen af eleven. Danmarks Lærerforening anfører, at kravene vil være med til at opdele eleverne i et A- og et B-hold.

Danske Handicaporganisationer finder det meget uheldigt at indføre karakterkrav for at blive optaget på en gymnasial uddannelse. De er bekymret for, at det vil betyde, at nogle unge med handicap vil blive forhindret i at tage en gymnasial uddannelse.

DI finder, at de specifikke adgangskrav fremstår klare, og at der er en tydelig opdeling af kravene, afhængigt af det udgangspunkt, som eleven søger optagelse fra.

Dansk Erhverv, DGS, Erhvervsskolernes ElevOrganisation, Landssammenslutningen af Handelsskoleelever, Danske Gymnasier, Gymnasieskolernes Bestyrelsesforening (gbf), Landsforeningen af 10. klasseskoler i Danmark, Danmarks Vejledersforening, Efterskoleforeningen, Handelsskolernes Lærerforening, KL og Danske Professionshøjskoler anfører, at de nye adgangsbestemmelser og optagelsesprocedurer er ret komplekse og frygter, at det vil skabe udfordringer i vejledningen af elever og forældre.

Frie Skolers Lærerforening finder det uklart, om karakterkravet for at blive optaget på de treårige uddannelser er 4 eller 5. FTF finder det uheldigt, at det ikke fremgår af § 8, at der kan opnås adgang til hf med et gennemsnit på 2,0, sådan som det gælder for de treårige gymnasiale uddannelser.

Dansk Erhverv anbefaler, at der foretages en evaluering af de nye optagelseskrav to år efter implementeringen med særligt fokus på håndteringen af kravene i praksis, herunder i relation til vejledning og optagelse.

Ministeriets bemærkninger

Forligskredsen bag aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser er enig om at skærpe adgangsforsætningerne til de gymnasiale uddannelser, sådan som det fremgår af lovudkastet.

Der er ikke tale om ét enkelt karakterkrav, men derimod om en række af adgangsforsætninger, som skal være opfyldt for at have retskrav på optagelse. Man kan således ikke tale om, at karakterkravet til de treårige uddannelser er hverken 2, 4 eller 5. Uddannelsesparathedsvurderingen udgør et væsentligt element i adgangsforsætningerne.

De ansøgere, som ikke opfylder forsætningerne for at have retskrav på optagelse på de treårige gymnasiale uddannelser efter 9. og 10. klasse og den toårige hf-uddannelse fra 10. klasse, kan få foretaget en konkret vurdering baseret på en centralt stillet prøve og en samtale.

Hvis optagelsesprøven viser, at ansøgeren ikke lever op til de faglige krav, skal det kun i helt særlige tilfælde være muligt at blive optaget alene på baggrund af en positiv samtale. Det kan dog være tilfældet for fx elever med særlige indlæringsmæssige udfordringer, fx ordblindhed, talblindhed m.v.

De skærpede adgangsforsætninger til de gymnasiale uddannelser vil for nogle unge betyde, at de ikke vil kunne påbegynde en gymnasial uddannelse. De vil i stedet have mulighed for at søge en erhvervsuddannelse, herunder eux-forløb, alternativt forskellige uddannelsesforberedende og beskæftigelsesrettede tilbud.

Den ene uddannelse er ikke bedre end den anden, og de skærpede adgangsforsætninger skal netop være med til at sikre, at de unge vælger den rigtige uddannelse første gang, og at de kan gennemføre den uddannelse, som de vælger.

Ministeriet har lagt en beskrivelse af adgangsforsætningerne ud på ministeriets hjemmeside og arbejder på en grafisk fremstilling, som også vil blive lagt på hjemmesiden. Derudover har ministeriet afholdt orienteringsmøder for både faglige foreninger, uddannelsesvejledere m.v. om bl.a. adgangsforsætningerne. Der vil endvidere blive udarbejdet vejledninger til Ungdommens Uddannelsesvejledning, skoler, elever og forældre.

Det indgår som en del af aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser, at udviklingen i søgemønstret til ungdomsuddannelserne skal følges, og at adgangsforsætningerne til de gymnasiale uddannelser skal evalueres efter fire år.

Kravet om, at eleven skal være vurderet uddannelsesparat ud fra en helhedsvurdering

DI påpeger, at den i §§ 7, 8, 9 og 10 omtalte ”helhedsvurdering” skaber forvirring om, hvorvidt der er tale om noget andet end uddannelsesparathedsvurderingen. DI foreslår, at ordene ”ud fra en helhedsvurdering” slettes.

Ministeriets bemærkninger:

Udtrykket helhedsvurdering henviser til uddannelsesparathedsvurderingens helhedsvurdering af elevens faglige, sociale og personlige forsætninger. Ministeriet finder derfor ikke anledning til at justere i lovudkastet.

Bekræfte niveauet fra uddannelsesparathedsvurderingen ved folkeskolens afgangseksamen

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne og Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Bestyrelserne, Danmarks Lærerforening og Handelsskolernes Lærerforening mener, at det er uklart, hvad der i bl.a. § 7 nr. 6 menes med, at ansøgeren skal bekræfte det faglige niveau fra uddannelsesparathedsvurderingen ved folkeskolens afgangseksamen. Foreningerne påpeger, at det ikke nødvendigvis er de samme fag, som indgår i hhv. parathedsvurdering og eksamen.

Ministeriets bemærkninger:

Begrebet at bekræfte det faglige niveau fra uddannelsesparathedsvurderingen er aftalt i den politiske aftale om styrkede gymnasiale uddannelser. Ministeriet finder derfor ikke anledning til at præcisere begrebet yderligere i lovudkastet.

Retskrav på optagelse fra 10. klasse for elever, der ikke har aflagt alle obligatoriske prøver i 9. klasse

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne og Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Bestyrelserne ønsker, at det stilles som forudsætning for at opnå retskrav til uddannelsen til hf-eksamen fra 10. klasse, at eleven har aflagt folkeskolens obligatoriske 9.-klasseprøver ved afslutningen af undervisningen på 9. klassetrin.

Skolelederforeningen, DGS, Erhvervsskolernes ElevOrganisation, Landssammenslutningen af Handelsskoleelever, DTU, Danmarks Vejlederforening, Efterskoleforeningen, Finanssektorens Arbejdsgiverforening og Handelsskolernes Lærerforening mener, at det er en unødvendig stramning af reglerne at forlange, at elever skal have aflagt alle 9.-klasseprøver for at opnå retskrav på optagelse efter 10. klasse. Foreningerne mener, at prøveafleggelsen i 10. klasse bør tjene som tilstrækkelig dokumentation for elevens aktuelle faglige niveau.

DGS, Erhvervsskolernes ElevOrganisation og Landssammenslutningen af Handelsskoleelever påpeger desuden, at reglen vil ramme de elever, der tidligere har gået på en erhvervsuddannelse.

Frie Skolers Lærerforening og Finanssektorens Arbejdsgiverforening kan ikke støtte, at elever, der har aflagt folkeskolens obligatoriske 9.-klasseprøver, fremover skal aflægge 10.-klasseprøve i engelsk, dansk og matematik for at opnå retskrav på optagelse, hvis de vælger at tage 10. klasse.

Efterskoleforeningen anfører, at elever, der har aflagt Cambridgeprøve i engelsk i stedet for den engelskprøve, som indgår i de obligatoriske 9.-klasseprøver, bør have retskrav på optagelse.

Danske Handicaporganisationer mener, at det skal være muligt at dispensere fra kravet, hvis den manglende prøveafleggelse skyldes elevens kroniske sygdom eller handicap.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at det allerede i dag er en forudsætning for at have retskrav på optagelse til de treårige uddannelser efter 10. klasse, at eleven har aflagt de obligatoriske 9.-klasseprøver efter 9. klasse. Lovudkastet indebærer således ikke på dette område en skærpelse for de treårige uddannelser.

For den toårige hf-uddannelse indebærer lovudkastet derimod en skærpelse, da der ikke i dag er krav om, at ansøgerne nødvendigvis har aflagt de obligatoriske prøver efter 9. klasse, jf. § 8, stk. 2, i bekendtgørelse om optagelse på de gymnasiale uddannelser.

Det ligger ikke i den politiske aftale om styrkede gymnasiale uddannelser, at der skal lempes på kravet om, at ansøgere fra 10. klasse til de treårige uddannelser skal have aflagt de obligatoriske 9.-klasseprøver efter 9. klasse.

Ministeriet vurderer, at der kan være anledning til at lempe kravene for ansøgere til den toårige uddannelse til hf-eksamen fra 10. klasse, således at disse ansøgere ikke nødvendigvis skal have aflagt de obligatoriske 9.-klasseprøver eller have bestået folkeskolens afgangseksamen. Adgangsforudsætningerne i lovudkastets § 10 er på den baggrund justeret. Ministeriet vil følge udviklingen på området.

For så vidt angår Danske Handicaporganisationers ønske om dispensationsmulighed for elever, som har en kronisk sygdom eller et handicap, bemærker ministeriet, at disse elever har mulighed for at søge optagelse på baggrund af en optagelsesprøve og en samtale, jf. lovforslagets § 11. Hvis optagelsesprøven viser, at ansøgeren ikke lever op til de faglige krav, skal det kun i helt særlige tilfælde være muligt at blive optaget alene på baggrund af en positiv samtale. Det kan dog være tilfældet for f.eks. elever med handicap, herunder særlige indlæringsmæssige udfordringer.

For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt Cambridgeprøve i engelsk kan erstatte 10.-klasseprøven i engelsk, bemærker ministeriet, at det er – og bør blive ved at være – en grundlæggende præmis i adgangsforudsætningerne, at det er 9.- og 10.-klasseprøverne, som kan danne udgangspunkt for retskrav på optagelse. Dette gælder også prøverne i faget engelsk. Ministeriet finder ikke anledning til at ændre i lovudkastet på dette punkt.

Optagelse, der ikke sker direkte efter 9. eller 10. klasse

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne og Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Bestyrelserne ønsker ens ansøgningsvilkår for de elever, der ikke søger om optagelse i direkte forlængelse af 9. eller 10. klasse, uanset om de søger en treårig gymnasial uddannelse eller en toårig hf-uddannelse.

Private gymnasier og studenterkurser finder standardiseringen af optagelsesprocedurer for elever, der ikke kommer direkte fra 9. eller 10. klasse, bekymrende.

Ministeriets bemærkninger:

Det fremgår af aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser, at elever, som ikke har retskrav på optagelse på en gymnasial uddannelse, evt. kan optages på baggrund af en konkret vurdering baseret på en centralt fastsat optagelsesprøve og en samtale. Det gælder bl.a. ansøgere, som ikke har retskrav på optagelse, fordi de ikke søger direkte efter 9. eller 10. klasse.

Det fremgår imidlertid også af aftalen, at ansøgere til den toårige hf-uddannelse, som ikke søger optagelse direkte efter 9. eller 10. klasse, ikke skal til en optagelsesprøve. De kan i stedet optages efter en individuel kompetencevurdering af deres personlige og faglige forudsætninger for at bestå hf-uddannelsen.

På den baggrund finder ministeriet ikke anledning til at ændre i lovudkastet.

Fravigelse af kravet om prøveforberedende undervisning i 2. fremmedsprog for ordblinde

Lederforeningen for VUC anfører, at kravet om at have modtaget prøveforberedende undervisning i 2. fremmedsprog bør fraviges for ordblinde, da mange af dem ikke har 2. fremmedsprog. Kravet bør ikke være en barriere for, at ordblinde kan få retskrav på optagelse.

Ministeriets bemærkninger:

Kravet om, at ansøgerne skal have modtaget prøveforberedende undervisning i 2. fremmedsprog i 5.-9. klasse i folkeskolen eller prøveforberedende undervisning, der står mål hermed, er en grundlæggende forudsætning, som skal være opfyldt for at have retskrav på optagelse på en gymnasial uddannelse. Undervisning i 2. fremmedsprog skal ifølge aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser også fremadrettet være en forudsætning for at have retskrav på optagelse. Det gælder for alle ansøgere, herunder også ordblinde ansøgere.

Ordblinde ansøgere har evt. mulighed for at blive optaget på baggrund af en optagelsesprøve og en samtale. Ordblinde kan evt. optages alene på baggrund af en positiv samtale, hvis de ikke lever op til de faglige krav i prøven.

Private institutioners mulighed for selv at vælge, hvilke elever de optager

Private Gymnasier og Studenterkurser og Dansk Friskoleforening forventer, at det præciseres, at private gymnasier kan optage ”egne” elever uafhængigt af, hvordan andre skoler har vurderet dem.

Ministeriets bemærkninger:

Efter gældende ret skal private gymnasier- og hf-kurser i al væsentlighed efterleve de samme krav som offentlige gymnasier, herunder også reglerne om retskrav på optagelse på de gymnasiale uddannelser. De private gymnasier og hf-kurser har i dag i medfør af bekendtgørelse om optagelse på de gymnasiale uddannelser den frihedsgrad, at de har mulighed for at optage ansøgere, selv om en evt. højest prioriteret institution har vurderet, at pågældende ikke opfylder forudsætningerne for optagelse.

Med lovudkastet skærpes adgangsforudsætningerne til de gymnasiale uddannelser generelt, herunder i form af en centralt fastsat optagelsesprøve og samtale for de elever, som ikke opfylder forudsætningerne for at have retskrav på optagelse.

Med henblik på at undgå eventuelle u hensigtsmæssige konsekvenser er det ministeriets vurdering, at de private gymnasier fremadrettet også skal efterleve de skærpede regler om adgangsforudsætninger, herunder reglen om en central stillet optagelsesprøve og en samtale for de elever, som ikke har retskrav på optagelse. Det indebærer også, at elever, som ikke består den centralt fastsatte optagelsesprøve, som udgangspunkt ikke kan blive optaget – heller ikke på et privat gymnasium eller hf-kursus.

Der vil således ikke med lovforslaget være fuldt ud samme mulighed for de private gymnasier og hf-kurser for at optage egne elever, hvis eleverne ikke lever op til de faglige forudsætninger for at blive optaget.

Prøvefri skoler

Frie Skolers Lærerforening og Efterskoleforeningen anfører bl.a., at det er urimeligt, at elever, som har aflagt de obligatoriske prøver i 9. klasse, og som går i en prøvefri 10. klasse, ikke har mulighed for at opnå retskrav direkte efter 10. klasse. Det anføres endvidere, at der med den centralt fastsatte prøve, bliver strammet op på reglerne for elever, der har gået på prøvefri skoler.

Ministeriets bemærkninger:

Efter gældende ret skal ansøgere til de treårige gymnasiale uddannelser og den toårige uddannelse til hf-eksamen have aflagt nærmere bestemte prøver efter afslutning af undervisningen i 10. klasse som forudsætning for at have retskrav på optagelse. En ansøger, som kommer fra en prøvefri 10. klasse, har således ikke efter gældende ret retskrav på optagelse efter 10. klasse. Dette forhold er der ikke lempet på i aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser, og det er derfor videreført i lovudkastet.

Efter gældende ret skal ansøgere, som ikke har retskrav på optagelse efter 10. klasse, fordi de ikke har aflagt de krævede prøver i 10. klasse, til en obligatorisk optagelsesprøve som forudsætning for at kunne blive optaget. Optagelsesprøven stilles lokalt. Det er korrekt, at disse ansøgere ifølge lovudkastet skal til en centralt stillet optagelsesprøve og en samtale. Der vil blive udviklet en prøve til dette formål, som vil fokusere på ansøgerens faglige niveau.

Den centralt stillede optagelsesprøve og samtale er aftalt som led i aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser. Ministeriet finder derfor ikke, at bemærkningerne giver anledning til at ændre i lovforslaget.

Vejledningssamtale for elever med et gennemsnit på mellem 2,0 og 3,0

UU Danmark anfører, at det er et problem, at det er institutionerne selv, der skal gennemføre vejledningssamtalen, fordi de kan have en økonomisk interesse i at få flere elever. De foreslår derfor, at Ungdommens Uddannelsesvejledning skal gennemføre samtalen, så eleven reelt udfordres i sit uddannelsesvalg.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet har forståelse for synspunktet om, at Ungdommens Uddannelsesvejledning har gode forudsætninger for reelt at udfordre eleven i valg af uddannelse, herunder i forhold til eventuelt valg af erhvervsuddannelse. Institutionens leder har imidlertid gode forudsætninger for at udfordre ansøgeren fagligt. Ministeriet bemærker i den sammenhæng, at ansøgere, som efter vejledningssamtalen beslutter, at de ikke ønsker optagelse på en gymnasial uddannelse, og som ikke har andre uddannelsesønsker i uddannelsesplanen, skal vejledes af Ungdommens Uddannelsesvejledning om uddannelsesmuligheder.

Ministeriet finder på den baggrund ikke anledning til at justere i lovudkastet.

Indførelse af en centralt stillet prøve

Danmarks Vejlederforening og Efterskoleforeningen anser indførelsen af en centralt stillet prøve i forbindelse med optagelse efter konkret vurdering som unødigt bureaukratisk, og anfører, at det er noget nyt, at elever i 10. klasse skal til en centralt stillet prøve.

DGS, Erhvervsskolernes ElevOrganisation og Landssammenslutningen af Handelsskoleelever henstiller til, at den centralt stillede prøve tilpasses målgruppen, så man ikke begår samme fejl som i EUD-reformens centralt stillede prøve, hvor prøven blev en efterligning af folkeskolens prøver.

Frie Skolers Lærerforening, Dansk Friskoleforening og Efterskoleforeningen finder, at indførelsen af en central optagelsesprøve gør det svært for de frie skoler reelt at gøre brug af de rammer, som friskoleloven giver skolerne.

Ministeriets bemærkninger:

Efter gældende ret skal ansøgere til hf-uddannelsen, som ikke har retskrav på optagelse efter 10. klasse, fordi de ikke har aflagt de krævede prøver i 10. klasse, til en obligatorisk optagelsesprøve som forudsætning for at kunne blive optaget. Det samme gælder elever, der efter 10. klasse søger om optagelse på de treårige uddannelser, hvis de ikke har aflagt de obligatoriske prøver efter 9. klasse. Optagelsesprøven stilles lokalt. Det er korrekt, at denne prøve fremover vil blive erstattet af en centralt stillet optagelsesprøve og en samtale.

Den centralt stillede optagelsesprøve og samtale er aftalt som led i aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser. Det fremgår af aftalen, at optagelsesprøven skal være en faglig prøve. Samtalen skal sammen med den faglige prøve være med til at afdække, om ansøgeren vil kunne påbegynde og gennemføre den ønskede uddannelse.

Det nærmere indhold af den faglige prøve og samtalen vil blive nærmere fastsat i en bekendtgørelse. Ministeriet finder derfor ikke anledning til at ændre i lovforslaget.

Skiftemuligheder

Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) bifalder at skift fra eux-forløb i grundforløbet muliggøres uden tab af tid men påpeger, at adgangen fra eux-forløb ikke må blive en smutvej for adgang til de treårige gymnasiale uddannelser.

Dansk Erhverv, DI, Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne, DGS, Erhvervsskolernes ElevOrganisation og Landssammenslutningen af Handelsskoleelever påpeger, at det forkortede grundforløb skaber udfordringer ved uddannelsesskift, fordi det harmonerer dårligt med strukturen i det øvrige uddannelsessystem, herunder på erhvervsuddannelserne. Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne ønsker, at muligheden for at skifte fra et gymnasialt grundforløb til en erhvervsuddannelse indarbejdes i lovbemærkningernes afsnit 2.1.3.2.2. om den obligatoriske evalueringssamtale.

Lederforeningen for VUC påpeger, at det bør tydeliggøres, at der er forskel på omvalg og frafald, så omvalg ikke registreres som frafald – heller ikke på hf-enkeltfag.

UU Danmark påpeger, at skiftemulighederne medfører en øget kompleksitet i forhold til at kunne skelne mellem frafald og omvalg fx i forhold til SU-klip og antal forsøg på at tage grundforløb, hvilket igen kan skabe ulige forhold mellem de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelserne, hvis frafald og omvalg ikke registreres ens.

Ministeriets bemærkninger:

Det er indarbejdet i lovudkastets § 14, at det er en forudsætning for at skifte uddannelse, at eleven ville have opfyldt forudsætningerne for at blive optaget på den uddannelse, som eleven ønsker at skifte til. Lovudkastets kapitel 2 regulerer alene optagelse, herunder skiftemuligheder, til de gymnasiale uddannelser. Der henvises til ministeriets bemærkninger herom i høringsnotatet til følgelovforslaget.

Den obligatoriske evalueringssamtale, som er nævnt i de almindelige bemærkninger afsnit 2.1.3.2.2, omhandler valg af studieretning på de treårige gymnasiale uddannelser. Ministeriet vurderer derfor, at det ikke er relevant at indarbejde en henvisning til erhvervsuddannelserne i bemærkningerne.

Fordeling og kapacitet

Gymnasieskolernes Bestyrelsesforening (gbf) efterlyser en klar ansvarsfordeling mellem institution, region og ministerium ift. kapacitetsfastlæggelse med henblik på at sikre en optimal kapacitetsudnyttelse.

Danske Regioner vurderer, at loven kan bidrage positivt til at forenkle fordelingsproceduren i de nedsatte fordelingsudvalg samt medvirke til at sænke antallet af genoptagelsessager og retslige klagesager. Det påpeges dog samtidig, at fordelingsproceduren kompliceres, når de nye adgangskrav træder i kraft, hvilket kan medføre at kapaciteten på de enkelte institutioner bliver mindre gennemsigtig, hvilket medfører større krav til regionernes koordinering af kapaciteten.

Danske Gymnasier ser positivt på en åbning af principperne for fordeling. Der opfordres til et tæt samarbejde med sektoren omkring procedurerne for udbud, fordeling og optagelse – herunder optagelsesprøver, når lovteksten udmøntes. Danske Regioner og regionerne stiller sig til rådighed med praktiske erfaringer i forhold til dialog om den konkrete praktiske udmøntning af loven om gymnasiale uddannelser frem mod ikrafttrædelsen.

Ministeriets bemærkninger:

Regler om kapacitetsfastsættelse og elevfordeling vil blive fastsat i bekendtgørelse. Ministeriet er i proces med at revidere den gældende bekendtgørelse om optagelse på de gymnasiale uddannelser og vil i den forbindelse inddrage sektoren i arbejdet.

4.2.1. Optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen

Forskellige optagelseskrav til hf fra hhv. 9. og 10. klasse

Dansk Erhverv, Danmarks Vejlederforening og Efterskoleforeningen finder det ikke hensigtsmæssigt, at der er forskellige optagelseskrav til optagelse på uddannelsen til hf-eksamen fra hhv. 9. og 10. klasse, således at det med optagelse fra 9. klasse er en uddannelsesparathedsvurdering og et karaktergennemsnit på 4, der er gældende, mens der er krav om et eksamensresultat på mindst 2 i dansk og matematik ved ansøgning efter 10. klasse.

Ministeriets bemærkninger:

For at have retskrav på optagelse til den toårige uddannelse til hf-eksamen skal ansøgerne både fra 9. og 10. klasse have bestået folkeskolens afgangseksamen og være vurderet uddannelsesparate med et fagligt niveau på mindst 4,0 i gennemsnit i de afsluttende standpunktskarakterer.

Elever, som søger efter 9. klasse, skal derudover bekræfte det faglige niveau fra uddannelsesparathedsvurderingen i de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen. Elever, som søger efter 10. klasse, skal opnå et karaktergennemsnit på mindst 2,0 i dansk og matematik i 10.-klasseprøverne.

Det indgår som en del af den politiske aftale om styrkede gymnasiale uddannelser, at forudsætningerne for at have retskrav på optagelse til den toårige hf-uddannelse er forskellige afhængigt af, om ansøgeren kommer fra 9. eller 10. klasse. Bemærkningerne giver derfor ikke ministeriet anledning til at ændre i lovforslaget.

Mulighed for optagelse på hf-uddannelsen direkte fra 9. klasse

Skolelederforeningen, Danske Gymnasier og Danske Professionshøjskoler ser positivt på muligheden for direkte optagelse fra 9. klasse til uddannelsen til hf-eksamen, men det bemærkes, at det kan medføre en stor aldersspredning.

Danske Erhvervsakademier, Danmarks Vejlederforening og efterskoleforeningen udtrykker bekymring for direkte adgang til uddannelsen til hf-eksamen fra 9. klasse. Foreningerne fremfører bl.a., at det kan øge frafaldet og give uddannelsen til hf-eksamen status som en gymnasial andenrangs-uddannelse.

Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) mener ikke, der skal være optag på uddannelsen til hf-eksamen efter 9. klasse, da det vil mindske uddannelseskvaliteten og forringe uddannelseskrauet til korte og mellem lange videregående uddannelser.

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne og Handelsskolernes Lærerforening påpeger, at lovudkastets bestemmelser om adgang til uddannelsen til hf-eksamen fra 9. klasse udfordrer erhvervsskolerne, da det efter bedste skøn vil medføre et fald i tilgangen til erhvervsuddannelserne. Derfor anmoder foreningerne forligskredsen om at genoverveje denne del af lovudkastet.

Finanssektorens Arbejdsgiverforening mener, at der bør gælde samme "karensperiode" på ét år efter afslutningen af 9. klasse for optagelse på uddannelsen til hf-eksamen, som gælder for optagelse på den toårige uddannelse til almen studentereksamen. Begge uddannelser bør fastholdes som et tilbud til mere modne unge, og en direkte adgang til uddannelsen til hf-eksamen fra 9. klasse vil modarbejde målsætningen om, at flere afgangselever fra folkeskolen skal tage en erhvervsuddannelse.

Ministeriets bemærkninger:

Det er en del af den politiske aftale om styrkede gymnasiale uddannelser, at der som led i et mere målrettet hf skal være adgang til den toårige uddannelse til hf-eksamen fra 9. klasse.

Adgangsforudsætningerne for at blive optaget på den toårige uddannelse til hf-eksamen fra 9. klasse er strengere end adgangsforudsætningerne for at blive optaget på erhvervsuddannelserne. Således skal ansøgere til hf-uddannelsen fra 9. klasse have mindst 4,0 i gennemsnit i de afsluttende standpunktskarakterer i 9. klasse for at blive vurderet uddannelsesparate, og dette faglige niveau skal bekræftes ved resultaterne fra de lovbundne prøver til folkeskolens afgangseksamen.

På denne baggrund – og henset til, at kun et mindre antal unge formodes at vælge uddannelsen til hf-eksamen direkte fra 9. klasse – er det ministeriets vurdering, at adgangen til hf-uddannelsen fra 9. klasse ikke vil få en negativ effekt på antallet af unge, som vælger en erhvervsuddannelse.

For så vidt angår forslaget betydning for modenheden hos de kommende erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannede, så har ministeriet ikke grundlag for at antage, at de ikke vil være tilstrækkeligt modne til at varetage relevante jobs. Unge, der vælger en kort erhvervsuddannelse efter grundskolen, vil til sammenligning være i jobs i en tilsvarende eller yngre alder. Det er i øvrigt formodningen, at kun et mindre antal unge vil vælge uddannelsen til hf-eksamen direkte fra 9. klasse.

Danske Professionshøjskoler anfører, at ordblinde ansøgere, som ikke har retskrav på optagelse til den toårige hf-uddannelse efter 9. klasse, bør have mulighed for at komme til en centralt stillet prøve og samtale på lige fod med ansøgere fra 10. klasse.

Ministeriets bemærkninger:

Det er politisk aftalt, at muligheden for at blive optaget på baggrund af en konkret vurdering ikke gælder for de ansøgere til hf-uddannelsen fra 9. klasse, som ikke har retskrav på optagelse.

Samtidig fremgår det af aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser, at bl.a. elever med særlige indlæringsmæssige udfordringer, fx ordblindhed, talblindhed og autismspektrumforstyrrelse mv., skal have udvidet mulighed for optagelse direkte fra 9. klasse.

På baggrund af høringssvaret og den politiske aftale om styrkede gymnasiale uddannelser vil lovudkastet blive justeret, så det fremgår, at det ved vurderingen af, om en ansøger til uddannelsen til hf-eksamen fra 9. klasse har bekræftet det faglige niveau fra uddannelsesparathedsvurderingen i de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen, kan tillægges vægt, om ansøgeren er ordblind, talblind eller har autismspektrumforstyrrelse m.v.

4.2.2. Optagelse på den toårige uddannelse til almen studentereksamen

Foreningen af studenterkursusrektorer og Private Gymnasier og Studenterkurser ønsker, at ansøgere skal kunne optages til den toårige uddannelse til almen studentereksamen direkte efter 9. klasse, hvis de er egnede, da de egnede unge i modsat fald kan blive forsinket ét år i forhold til at opnå en gymnasial uddannelse.

Ungdomsuddannelsernes Vejlederforening anfører, at den toårige uddannelse til almen studentereksamen først skal kunne påbegyndes et år efter 9. klasse.

Ministeriets bemærkninger:

Efter de gældende regler kan optagelse på studenterkursus tidligst ske ét år efter, at ansøgeren har afsluttet folkeskolens 9. klasse eller gennemført en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Ansøgere, der efter 9. klasse er fortsat i 10. klasse, kan således optages direkte efter 10. klasse.

Uddannelsen er målrettet både unge og voksne, og optagelse sker ud fra en individuel vurdering.

Spørgsmålet om adgang til den toårige uddannelse til studentereksamen (i dag studenterkursus) har ikke været drøftet specifikt i forligskredsen bag aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser, og lovudkastets regler om adgang til uddannelsen er på den baggrund en videreførelse af gældende ret. Hvis der skabes mulighed for optagelse efter 9. klasse, er det – i lyset af de generelle stramninger i adgangsforudsætningerne til de gymnasiale uddannelser – nærliggende at overveje, om der er behov for adgangskrav som forudsætning for at blive optaget.

Mulighed for at blive optaget på uddannelsen direkte efter 9. klasse ville kunne udgøre et uddannelses-tilbud til særligt dygtige unge, der ikke har behov for at tage 10. klasse. På den anden side er uddannelsen i sin struktur ikke målrettet unge, som ofte har behov for en afklaring – uddannelsen indeholder således fx ikke et grundforløb. Med adgang fra 9. klasse kan uddannelsen af nogle blive opfattet som en hurtig vej til fuld studiekompetence, til trods for, at uddannelsen er meget krævende. Det vil endvidere kunne medføre, at et øget antal af de institutioner, som er godkendt til at udbyde fx den treårige uddannelse til almen studentereksamen, ønsker at kunne udbyde også den toårige uddannelse.

4.2.3. Optagelse på hf-enkeltfag

VUC Bestyrelsesforeningen og Lederforeningen VUC mener, at der af hensyn til ligeværdigheden mellem uddannelserne bør gælde samme optagelseskrav på hf-enkeltfag som på den toårige uddannelse til almen studentereksamen. Der bør derfor åbnes for, at ansøgere kan optages på hf-enkeltfag efter 10. klasse.

Ministeriets bemærkninger:

Efter gældende regler kan optagelse til gymnasial enkeltfagsundervisning tidligst ske ét år efter, at ansøgeren har afsluttet folkeskolens 9. klasse eller gennemført en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Elever, der efter 9. klasse er fortsat i 10. klasse, kan tidligst optages ét år efter, at de har forladt 10. klasse.

Der er ikke tale om en selvstændig uddannelse, men derimod et tilbud om enkeltfagsundervisning. Hf-enkeltfag er målrettet kun mod voksne, og optagelse sker ud fra en individuel vurdering.

Spørgsmålet om adgang til hf-enkeltfag har ikke været drøftet specifikt i forligskredsen bag aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser, og lovudkastets regler om adgang til uddannelsen er på den baggrund en videreførelse af gældende ret.

Muligheden for at blive optaget på hf-enkeltfag direkte efter 10. klasse, vil give unge, som falder ud af en anden ungdomsuddannelse, mulighed for at uddanne sig i perioden, indtil pågældende kan starte på en ny ungdomsuddannelse. Kravet om, at man tidligst kan optages ét år efter afsluttet 10. klasse, kan således opfattes som en unødigt barriere for unge, der er faldet ud af en ungdomsuddannelse.

På den anden side kan det være en fordel at fastholde hf-enkeltfag som et enkeltfagssystem for voksne, idet unge, der falder ud af en ungdomsuddannelse, i højere grad burde starte på en anden ungdomsuddannelse, fx en erhvervsuddannelse, fremfor at tage enkeltfag.

4.3. Organisering og indhold af uddannelserne til teknisk, merkantil og almen studentereksamen

Generelt om uddannelsesforløbene

Danske Gymnasier anbefaler, at revisionen af læreplanerne sigter på styring via kompetencemål frem for via detaljerede stofområder for at undgå uhensigtsmæssig detaljstyring, der hindrer fleksibelt studieretningssamarbejde.

DGS, Erhvervsskolernes ElevOrganisation og Landssammenslutningen af Handelsskoleelever påpeger, at lovudkastet generelt bør lægge vægt på at beskrive evaluering som formativ evaluering frem for summativ evaluering.

Gymnasieskolernes Lærereforening (GL) påpeger, at afviklingen af undervisnings- og fordybelsestid i eksamensperioden skal foregå under hensyn til elevernes eksamensforberedelse. Foreningen mener derfor, at undervisnings- og fordybelsestid kun bør forekomme i 1. og 2.g samt i 1.hf.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet tager Danske Gymnasiers synspunkt til efterretning.

Ministeriet vurderer, at lovudkastet imødekommer elevorganisationernes ønsker om styrket fokus på formativ evaluering og på, at de gymnasiale uddannelser forbereder til en bred vifte af videregående uddannelser.

Ministeriet har på baggrund af bemærkningen fra GL i § 32 præciseret, at der ikke gælder et ubetinget krav om afvikling af undervisningstid i den sidste eksamenstermin.

Digitale, innovative, globale og karrierekompetencer

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne foreslår, at § 29 ligesom § 28 indledes med: ”Uddannelsesforløbene og undervisningen”. Herved understreges det, at fordybelsestiden og andre uddannelsesaktiviteter skal bidrage til, at eleverne opnår de kompetencer m.v., der er omfattet af § 29.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet medgiver, at præciseringen er hensigtsmæssig. Forslaget imødekommes.

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne og Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Bestyrelserne og Lederforeningen for VUC ønsker, at det understreges, at skolerne har ret og pligt til at anvende digitale læremidler i undervisningen, herunder virtuel undervisning. DI mener, at det bør fremgå direkte af lovteksten, at eleverne skal lave selvstændige, digitale produktioner.

Danske Gymnasier savner en ramme, der forpligter fagene på at give de unge digitale kompetencer.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet henviser til, at der i de gymnasiale uddannelser ikke er tradition for at lovgive om undervisningsmidler og afleveringsformater i fagene, men ministeriet medgiver, at elevernes digitale kompetencer bør fremhæves i lovforslaget og udgøre et nyt, selvstændigt stk. 6. Forslaget imødekommes.

Ministeriet bemærker, at det indgår i kommissoriet for læreplansarbejdet, at fagene er forpligtet på at give eleverne digitale kompetencer.

Uddannelsernes timetal og fagenes omfang

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne og Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Bestyrelserne noterer sig, at lovudkastet viderefører det eksisterende høje timetal på uddannelsen til teknisk studentereksamen inden for både undervisning og fordybelse. Foreningen ønsker, at der i lovudkastet indarbejdes en hjemmel, så timetal og fagrække efterfølgende kan justeres, herunder at teknologi A kan indgå som obligatorisk fag, så der i alt vil være krav om fire fag på A-niveau som i de øvrige treårige uddannelser.

Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) og Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne undrer sig over, at der fortsat er variationer mellem timetallene i de tre treårige uddannelser.

Ministeriets bemærkninger:

Den nye lov viderefører det eksisterende høje timetal i uddannelsen til teknisk studentereksamen i forhold til uddannelserne til almen og merkantil studentereksamen. Forskellen er bl.a. begrundet i, at der i førstnævnte uddannelse indgår tidskrævende arbejdsformer i værksteder m.m. Timetallene i fag, der går på tværs af uddannelserne (fx dansk, engelsk, naturvidenskabelige fag m.fl.), er som oftest ens eller tilnærmelsesvis ens.

Ministeriet medgiver, at det kan være relevant at se på, om der på sigt skal indgå fire obligatoriske A-niveauer i uddannelsen til teknisk studentereksamen ligesom i uddannelserne til almen og merkantil studentereksamen. Dog mener ministeriet ikke, at det er hensigtsmæssigt at fastsætte, at teknologi A skal være obligatorisk. Teknologi A er allerede et udbredt studieretnings- og valgfag, og eleverne kan i lige så høj grad have brug for fx matematik, engelsk eller naturvidenskab på A-niveau.

En evt. kommende tilpasning af kravene til timetal og fagrække i uddannelsen til teknisk studentereksamen vil skulle aftales i gymnasieforligskredsen og vil i givet fald blive gennemført ved lovændring.

Historielærerforeningen udtrykker tilfredshed med, at der indføres en skriftlig dimension i historie i det almene gymnasium, men påpeger samtidig, at det bliver meget vanskeligt at løfte den nye opgave, hvis faget ikke tilføres mere undervisningstid eller tilføres en mængde fordybelsestid svarende til den skriftlige dimension, faget har fået tildelt.

Ministeriets bemærkninger:

Det fremgår af aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser, at kravet til en skriftlig dimension i faget historie skal rummes inden for fagets undervisningstid. Fagenes undervisningstid og fordybelsestid fastsættes i den kommende bekendtgørelsesudmøntning.

Danske Gymnasier anser det som et unødvendigt bureaukratisk tiltag at indføre et ekstra omfangsmål for det faglige stof, da timenormerne og de faglige mål i læreplanerne er fuldt tilstrækkelige for at sikre ensartethed i uddannelserne.

Ministeriets bemærkninger:

Bestemmelsen om angivelse af det forventede omfang af fagligt stof indgår i aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser.

Undervisningstid og fordybelsestid

Dansklærerforeningen og Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne og Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Bestyrelserne foreslår, at begrebet ”undervisningstid” ændres fra at dække over ”lærerstyret aktivitet” til ”lærerorganiseret aktivitet”. Dansklærerforeningen foreslår desuden, at begrebet ”fordybelsestid” erstattes af ”studietid”.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet finder ikke anledning til at erstatte begrebet ”lærerstyret undervisning” med ”lærerorganiseret undervisning”.

Begrebet ”fordybelsestid” er på linje med den politiske aftales fokus på faglig fordybelse. Begrebet ”studietid” er kendt på skolerne fra rammeforsøg, hvor det betegner ”omlagt elevtid”, hvilket gør begrebet uegnet, når ”elevtid” og dermed også ”omlagt elevtid” udgår. Begrebet ”fordybelsestid” fastholdes.

Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) understreger, at elevernes skriftlige kompetencer bør sikres ved, at rammerne for anvendelsen af timepuljen til faglig fordybelse ikke bliver for vide, men primært rettes mod skriftlige formål. For vide rammer kan også let medføre unødigt bureaukrati på skolerne, idet anvendelsen af timerammerne så skal drøftes lokalt.

Ministeriets bemærkninger:

GL har ret i, at der med reformen bliver mindre tid, som er specifikt øremærket til skriftligt arbejde. Dog er hensigten med at fjerne den skarpe skellen mellem undervisning og skriftligt arbejde, at elevernes skriftlige kompetencer trænes i både undervisningen og fordybelsestiden, dvs. en styrkelse af skriftligheden. Rammerne for det skriftlige arbejde fastholdes derfor.

DI ønsker, at det klart fremgår, at timerne i timepuljen både kan anvendes til faglig støtte og til faglige udfordringer samt til særlige talentindsatser.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet medgiver, at den af DI foreslåede formulering af § 19, stk. 8 i højere grad kan ekspliciteres, at timepuljen også skal anvendes til at give eleverne flere udfordringer på områder, hvor de er fagligt stærke. Forslaget imødekommes derfor.

4.3.3. Grundforløb

DI og Dansk Erhverv finder det positivt, at grundforløbet nu danner grundlag for elevens efterfølgende valg, og at der nu indgår en evalueringssamtale i forløbet. Finanssektorens Arbejdsgiverforening finder det positivt, at grundforløbet bliver forkortet, så der bliver mere tid til fordybelse.

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne og Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Bestyrelserne påpeger, at det forkortede grundforløb vil gøre det svært at nå at realisere de opgaver, der ind-

går i forløbet. Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) er bekymret for, at forkortelsen af forløbet medfører øget administrativt besvær og henstiller til, at forløbet evalueres efter maksimalt et år for at justere eventuelle uhensigtsmæssigheder i konstruktionen.

Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) henstiller til, at den reformfølgegruppe, der nedsættes, sætter fokus på, om den nye struktur i grundforløbet styrker elevernes faglige niveau.

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne ønsker, at muligheden for skift til en erhvervsuddannelse indarbejdes i lovforslagets bemærkninger om den obligatoriske evalueringssamtale og resultatet af denne.

SDU finder det afgørende, at vejledningen om videregående uddannelser foretages af professionelle vejledere. Danmarks Vejlederforening og Studievalg Danmark foreslår, at evalueringssamtalens afdækning af elevernes ønske til videregående uddannelse i grundforløbet kommer til at foregå i samarbejde mellem gymnasiet og Studievalg, som har den professionelle ekspertise vedr. de videregående uddannelser.

DGS, Erhvervsskolernes ElevOrganisation og Landssammenslutningen af Handelsskoleelever påpeger, at evalueringssamtalen tidligst bør placeres halvanden til to måneder inde i grundforløbet, samt at samtalen også bør sætte fokus på elevernes trivsel, herunder eventuelle sociale problemer.

Ministeriets bemærkninger:

Det er en del af den politiske aftale om gymnasireformen, at grundforløbet skal gøres kortere og mere målrettet i forhold til at afklare elevernes faglige interesser og valg af studieretning. Det fremgår af lovudkastet at grundforløbet skal bestå af undervisning i dansk, engelsk, matematik og samfundsfag samt af undervisning i naturvidenskabeligt grundforløb og almen sprogforståelse (uddannelsen til almen studentereksamen), almen sprogforståelse og økonomisk grundforløb (uddannelsen til merkantil studentereksamen), naturvidenskabeligt grundforløb og produktudvikling (uddannelsen til teknisk studentereksamen). Derudover skal grundforløbet bestå af undervisning i nogle af de studieretningsfag, som institutionen udbyder.

Det er inden for disse overordnede rammer op til institutionerne selv at tilrettelægge det samlede grundforløb, så det både fagligt og socialt kommer til at danne grundlag for elevernes valg og gennemførelse af studieretning, og så det samtidigt giver eleverne faglig indsigt og forståelse og indføring i gymnasiets arbejdsmetoder. Erfaringerne fra ministeriets forsøg- og udviklingsarbejde viser, at dette godt kan lade sig gøre i et kortere grundforløb, ligesom erfaringerne viser, at det også administrativt er muligt at danne studieretninger efter elevernes valg heraf sidst i grundforløbet.

Det er ligeledes en del af den politiske aftale om gymnasireformen, at resultaterne fra elevernes interne prøver i grundforløbet skal tælle med i det samlede eksamensresultat. Dette sker for at sikre, at eleverne fra begyndelsen tager indholdet af den faglige undervisning alvorligt og dermed får størst muligt fagligt udbytte af grundforløbet.

Ministeriet er ikke enig i, at tre måneders undervisning er et spinkelt fagligt grundlag for at give medtællende karakterer på, eller at elevernes retssikkerhed er svækket af, at der er tale om interne prøver

uden ekstern censur. Ministeriet bemærker således, at eleverne vil modtage en stor del af deres grundforløbsundervisning i netop de flerfaglige forløb, der leder op til interne prøver med medtællende karakterer. Ligesom ministeriet bemærker, at også elevernes mange andre afsluttende standpunktskarakterer, der gives internt uden ekstern censur, er medtællende i det samlede eksamensresultat.

Ministeriet mener ikke, at det vil være hensigtsmæssigt, at det i lovforslaget mere detaljeret fastsættes, i hvor mange af de studieretningsfag, som udbydes af institutionen, eleverne skal modtage undervisning. Ministeriet henviser i den forbindelse til, at det fremgår af bemærkningerne til lovudkastet, at undervisningen i grundforløbet, herunder undervisningen i de udbudte studieretningsfag, skal tilrettelægges, så den bedst understøtter elevernes valg af studieretning i forhold deres faglige interesser og deres faglige niveau.

Naturvidenskabeligt grundforløb

DI og Private Gymnasier og studenterkurser finder det problematisk, at omlægningen af naturvidenskabeligt grundforløb medfører, at timerne fremover skal dækkes af timer fra matematik og naturvidenskab. Det påpeges blandt andet, at det vil ramme elever i studieretninger med få timer i matematik og naturvidenskab.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet er enig i, at omlægningen af naturvidenskabeligt grundforløb i uddannelsen til almen studentereksamen vil medføre en timeafgivelse (særligt for sproglige elever) fra de naturvidenskabelige fag og matematik, som ikke er hensigtsmæssig. Derfor tilføres uddannelsen til almen studentereksamen yderligere 15 timer, som i den kommende bekendtgørelsesudmøntning vil blive øremærket naturvidenskabeligt grundforløb. Dette medfører, at de naturvidenskabelige fag og matematik vil skulle afgive i alt 30 timer til naturvidenskabeligt grundforløb. Dette medfører desuden, at uddannelsen til almen studentereksamen samlet set vil omfatte 2.600 timer.

Karrierelæring

Studievalg Danmark og Danmarks Vejlederforening opfordrer til, at elevernes arbejde med studievalsportfolien indskrives i loven, herunder at portfolien skal indgå som redskab gennem hele uddannelsen. Foreningerne anbefaler desuden, at karrierelæring beskrives i bilag til uddannelsernes bekendtgørelser som tværfaglig aktivitet. Det bør også ekspliciteres, at skolerne er forpligtet til at samarbejde med Studievalg om karrierelæring.

Karrierefokus – i og efter gymnasiet opfordrer desuden til, at det i paragraf 29 stk. 2, præciseres, at undervisningen skal styrke elevernes ”evne til at håndtere valg og overgange i uddannelsessystemet”, og at eleverne gennem undervisningen opnår erfaringer med fagenes anvendelse, der ”modner deres valg og evne til refleksion over egen fremtid, hvad enten det er studie, karriere eller livet i bred forstand”.

Ministeriets bemærkninger:

Karrierelæring i undervisningen har et bredt sigte i forhold til personlig afklaring og evnen til at træffe reflekterede valg som en del af almindannelsen. Karrierelæring beskrives nærmere i den kommende bekendtgørelsesudmøntning.

Ministeriet medgiver, at formuleringen i lovudkastets § 29, stk. 2, ikke rummer den brede forståelse, der ligger i aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser. Forslaget fra Karrierefokus imødekommes med redaktionelle ændringer.

4.3.4 Studieretninger

Forhåndstilkendegivelse af studieretningsvalg

DGS, Erhvervsskolernes ElevOrganisation, Landssammenslutningen af Handelsskoleelever, Gymnasi-
eskolernes Lærerforening (GL) og UU Danmark ser gerne, at eleverne får mulighed for at lave en ufor-
pligtende forhåndstilkendegivelse af studieretningsinteresser.

Ingeniørforeningen IDA ser gerne, at der gøres årlig status på valg af studieretninger og sammenhæng
til tidligere for at belyse konsekvensen af afskaffelsen af forhåndstilkendegivelse, da IDA er bekymret
for at reformen medfører, at flere unge får en studentereksamen, der ikke er direkte adgangsgivende til
de tekniske og naturvidenskabelige videregående uddannelser.

Ministeriets bemærkninger:

Det er en del af aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser, at forhåndstilkendegivelsen om ønsket
studieretning afskaffes. Ministeriet understreger, at dette ikke betyder, at eleverne i grundskolen ikke
skal arbejde med at blive afklarede i forhold til deres ønsker til studieretning og videre uddannelse efter
gymnasiet. Således indføres der et krav om, at eleverne i grundskolen dokumenterer deres afklarings-
proces i en studievalgportfolio, som de arbejder med løbende. Ministeriet mener dog, at det giver god
mening, at elevernes valg af studieretning først foretages i slutningen af grundforløbet, hvor eleverne
dels har mødt det faglige niveau, der kræves for at gennemføre gymnasiet og den enkelte studieretning,
dels har gennemført den obligatoriske evalueringssamtale, hvis formål er at afdække elevernes faglige
niveau og ønsker til videre uddannelse.

Dispensation til oprettelse af særlige studieretninger

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne, Handelsskolernes Lærerforening, Gymnasiernes
Lærerforening (GL), Bjerringbro Gymnasium og Netværk af mindre gymnasier i udkantsområder øn-
sker en udvidelse af muligheden for at opnå dispensation til oprettelse af særlige, lokale studieretninger.
Det fremføres blandt andet, at en sådan mulighed vil medvirke til at styrke yderområderne, øge mulig-
hederne for frugtbare faglige samarbejdsrelationer med det lokale erhvervsliv og skabe mulighed for
Team Danmark-klasser.

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne og Bestyrelserne ønsker, at uddannelserne til hhv.
merkantil studentereksamen og uddannelser til teknisk studentereksamen får mulighed for – efter an-
søgning – at udbyde studieretninger med et tredje studieretningsfag for at skærpe uddannelsernes profil,
som det allerede er muligt for almen studentereksamen.

Team Danmark efterspørger mulighed for at oprette en bred studieretning til brug i særlige klasser for
eliteidrætsudøvere.

Ministeriets bemærkninger:

Det er et centralt element i den politiske aftale om styrkede gymnasiale uddannelser, at studieretnings-
udbuddet på både store og små gymnasier skal være mere ensartet og overskueligt, og at studieretnings-

udbuddet derfor skal begrænses til en række centralt fastlagte studieretninger, som institutionerne vil have mulighed for at udbyde. Når ministeren samtidig gives adgang til at godkende, at en institution med et særligt uddannelsesmiljø eller en særlig faglig ekspertise, der er særligt for netop denne institution, kan udbyde en lokal studieretning, mener ministeriet ikke, det er hensigtsmæssigt, at rammerne for en sådan godkendelse udvides. Ministeriet bemærker således i den forbindelse, at en udvidelse af rammerne for godkendelse af lokale studieretninger vil kunne ophæve effekten af den fokusering af studieretningerne, som er indeholdt i den politiske aftale.

Det er ministeriets opfattelse, at adgangen til godkendelse af lokale studieretninger skal anvendes til udvikling af en institutions særlige lokale styrkepositioner eller til udvikling af en så specialiseret studieretning, at den ikke bør udbydes bredt. Ministeriet henleder i øvrigt opmærksomheden på, at der i alle de centralt fastlagte studieretninger er plads til valgfag, herunder også løft af fag fra C- til B-niveau, og at det er meningen, at institutionerne fremover kan etablere et særligt fagligt miljø via deres udbud af bestemte valgfag.

Ministeriet mener i øvrigt, at lovudkastets bestemmelse i § 26, stk. 3, om adgangen til godkendelse af lokale studieretninger baseret på et særligt uddannelsesmiljø eller en bestemt faglig ekspertise, også kan omfatte et særligt uddannelsesmiljø eller en faglig ekspertise, der hviler på lokale samarbejder med virksomheder og lignende, jf. de erhvervsgymnasiale uddannelsers særlige, faglige profil. Ministeriet finder dermed ikke anledning til at ændre lovforslagets ordlyd i denne sammenhæng.

Ministeriet imødekommer muligheden for at etablere særlige studieretninger til Team Danmark-elever på uddannelsen til almen studentereksamen. Det drejer sig om en naturvidenskabelig, en samfundsvidenskabelig og flere sproglige studieretninger, hvor faget idræt B kan indgå som tredje studieretningsfag for Team Danmark-eleverne.

Ministeriet er ikke enig i, at der for de erhvervsgymnasiale uddannelser er brug for en særskilt mulighed for at kunne tilkoble et tredje studieretningsfag. Alle studieretninger i de to uddannelser indeholder to studieretningsfag. Fagkombinationerne sikrer elevernes adgang til de relevante videregående uddannelser og omfatter uddannelsernes hovedprofiler. Øvrige profilfag kan fortsat udbydes som valgfag. Når der i uddannelsen til almen studentereksamen indgår tre fag i visse studieretninger, er det enten for at sikre eleverne de adgangsgivende fag og niveauer (naturvidenskab) eller for at styrke den faglige tyngde i de sproglige kombinationer. De sproglige studieretninger i uddannelsen til merkantil studentereksamen er ligeledes tresprogede, selv om der kun indgår to studieretningsfag, idet eleverne har engelsk A som obligatorisk fag.

Udbud af studieretninger

DGS, Erhvervsskolernes Elevorganisation og Landssammenslutningen af Handelsskoleelever mener, at det er problematisk for diversiteten i udbuddet, at man skærer så drastisk i antallet af studieretninger. Dansk Erhverv og UU Danmark bifalder omvendt, at man vil begrænse omfanget af studieretninger og binde disse tættere til valget af videregående uddannelse. Ingeniørforeningen IDA er bekymret for, om reduktionen af studieretninger er tilstrækkelig til, at eleverne reelt oplever en større grad af overskuelighed.

DI og Gymnasiernes Lærerforening (GL) ønsker, at den tidligere forpligtelse til at udbyde et minimum af forskellige hovedindgange af studieretninger genindføres. DI ønsker reglen genindført for uddannelsen til almen studentereksamen således, at alle stx-institutioner mindst skal udbyde hhv. en sproglig, en samfundsvidenskabelig og en naturvidenskabelig studieretning.

Ligeledes mener Ingeniørforeningen IDA, at der bør være krav om udbud af mindst en naturvidenskabelig studieretning (udover studieretningen biologi A/kemi B) på uddannelsen til almen studentereksamen, så det sikres, at der udbydes studieretninger, der er direkte adgangsgivende til ingeniøruddannelserne og en række naturvidenskabelige uddannelser.

Ministeriets bemærkninger:

I lovudkastet fastsættes der ikke nærmere regler for, hvor mange og hvilke studieretninger institutionerne skal udbyde og oprette. For uddannelsen til almen studentereksamen er der tale om en lempelse og regelforenkling i forhold til i dag. Efter lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v. skal institutionerne koordinere deres studieretnings- og valgfagsudbud indbyrdes.

Det forventes fastsat i de kommende bekendtgørelser, at skolerne skal udbyde bestemte fag og niveauer som enten studieretnings- eller valgfag. Hermed forventes det sikret, at eleverne vil kunne opnå de adgangsgivende fag og niveauer, og der vil være en vis faglig bredde i skolernes udbud af studieretninger og valgfag. Private gymnasieskoler kan dog ikke pålægges at bidrage med udbud af bestemte studieretninger, og de kan derfor specialisere sig som fx entydigt naturvidenskabelige. Forslaget giver derfor ikke anledning til ændringer i lovudkastet.

Gymnasiernes Lærerforening (GL) efterspørger regler for oprettelse af blandede studieretninger.

Ministeriets bemærkninger:

Det er en del af den politiske aftale, at mulighederne for at samlæse elever på tværs af studieretninger og uddannelser skal være mere fleksible. De konkrete rammer fastsættes ved bekendtgørelse.

Studieretningsfag og fagkombinationer

DGI, Gymnasieskolernes Idrætsforening (GI), Danske Gymnasier og Gymnasiernes Bestyrelsesforening (gbf) beklager, at idræt på B-niveau ikke længere kan indgå som studieretningsfag i uddannelsen til almen studentereksamen. Flere foreninger ser det som et tilbageslag for den tradition, der knytter sig til idræt på det almene gymnasium, og finder det overraskende og risikofyldt, at uddannelsen til teknisk studentereksamen omvendt får lov til at udbyde studieretninger med idræt og kunstneriske fag på B-niveau, når stx-institutionerne har det faglige miljø og de nødvendige fysiske rammer til udbuddet.

Gymnasieskolernes Idrætsforening anbefaler, at studieretningsudbuddet udvides med studieretningen biologi A, matematik B, idræt B, da retningen er den sjette mest populære studieretning i uddannelsen til almen studentereksamen.

Team Danmark opfordrer til, at gymnasierne sikres mulighed for at oprette en studieretning, som forener sproglige, naturvidenskabelige og samfundsfaglige interesser eller mulighed for at gymnasier kan tilbyde en fleksibel studieretning i eliteidrætsklasser.

DGS, Erhvervsskolernes ElevOrganisation og Landssammenslutningen af Handelsskoleelever beklager, at de kreative fag på især uddannelsen til almen studentereksamen er fjernet fra studieretningerne.

Ministeriets bemærkninger:

Ved fastlæggelsen af de faste studieretninger i aftalen er der lagt vægt på, at eleverne opnår adgangsgivende fag, så studieretningerne peger frem mod en videregående uddannelse. Sammenlignet med uddannelsen til almen studentereksamen opnår eleverne på uddannelsen til teknisk studentereksamen i højere grad de adgangsgivende fag i kraft af den obligatoriske fagrække. Dermed er der bedre plads til andre fag, fx idræt eller design B, som studieretningsfag i uddannelsen til teknisk studentereksamen.

Idræt C indgår fortsat som obligatorisk fag for alle elever på uddannelsen til almen studentereksamen, og eleverne vil fortsat kunne vælge idræt B som valgfag. Det må forventes, at der fortsat vil være bred interesse for at få faget som valgfag. Ligeledes skal alle elever i uddannelsen til almen studentereksamen have et kunstnerisk fag på C-niveau, hvilket giver et godt grundlag for at udbyde fagene på B-niveau.

De mulige studieretninger på uddannelsen til almen studentereksamen justeres dog under hensynet til tilrettelæggelse for eliteidrætselever i Team Danmark således, at disse elever kan tilbydes idræt B som en tilføjelse til to studieretninger – biologi A og kemi B samt til samfundsfag A og matematik A – eller et alternativt B-niveau i studieretninger med engelsk A, fremmedsprog A og samfundsfag B.

Danske Gymnasier henstiller til, at strukturen i studieretningsudbuddet harmoniseres, så studieretningerne i den merkantile profil indeholder samme antal AA-retninger som i det almene gymnasium, og så begynderproget indgår på lige fod i sammenlignelige studieretninger på uddannelsen til almen studentereksamen og uddannelsen til merkantil studentereksamen.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet kan ikke genkende, at der skulle være en ubegrundet forskel i begynderprogenes status i uddannelserne til merkantil og almen studentereksamen. Synspunktet imødekommes derfor ikke.

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne og Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Bestyrelserne ønsker mulighed for at udbyde studieretningen kommunikation og it A i kombination med engelsk A i uddannelsen til teknisk studentereksamen fremfor enten tysk, spansk eller fransk fortsætterproget B.

Ministeriets bemærkninger:

Engelsk A er allerede et stort fag i uddannelsen til teknisk studentereksamen. Kun en mindre andel af eleverne med engelsk A har i dag faget som studieretningsfag. Det betyder, at engelsk A er et udbredt valgfag, og det forventes det fortsat at være. Derimod har 2. fremmedsprog i dag en særdeles svag position i uddannelsen. De faste studieretninger med 2. fremmedsprog i form af et fortsætterproget på B-niveau, hvor eleverne bygger videre på deres kompetencer fra grundskolen, indgår i reformens fokus på styrkede sprogkundskaber. Forslaget om at lade disse studieretninger udgå til fordel for en studieretning med engelsk A imødekommes derfor ikke.

Danske Gymnasier mener, det forekommer ubegrundet, at elever på uddannelsen til teknisk studentereksamen ikke forpligtes til matematik A, når de vælger en studieretning med bioteknologi A.

Ministeriets bemærkninger:

Bioteknologi A vil i uddannelsen til teknisk studentereksamen kunne udbydes som studieretningsfag sammen med enten matematik A, samfundsfag B eller idræt B. Når faget kombineres med matematik A, giver studieretningen bred adgang til de naturvidenskabelige, tekniske og sundhedsfaglige uddannelser, mens de bioteknologiske studieretninger med samfundsfag B eller idræt B især er målrettet professionsbacheloruddannelser, hvor matematik A ikke er krævet. I uddannelsen til almen studentereksamen er studieretningen biologi A – kemi B målrettet denne målgruppe.

Gymnasiernes Bestyrelsesforening (gbf) undrer sig over muligheden for at udbyde fortsætterspansk i betragtningen af, hvor få elever, der har spansk i grundskolen.

Ministeriets bemærkninger:

Det indgår i den politiske aftale, at spansk skal etableres som fag i grundskolen, så der på sigt vil være grundlag for at udbyde spansk som fortsættersprog i de gymnasiale uddannelser.

Dansk Magisterforening, Ingeniørforeningen IDA og Styrelsen for Fysiklærerforeningen påpeger, at studieretningen biologi A, kemi B, matematik B typisk ikke vil give eleverne matematik og naturvidenskabelige fag på de niveauer, som er nødvendige for bred adgang til de naturvidenskabelige videregående uddannelser.

Ministeriets bemærkninger:

Studieretningen biologi A – kemi B (hvor matematik også indgår på B-niveau) i uddannelsen til almen studentereksamen er målrettet elever med en naturvidenskabelig interesse, og som fx ønsker en professionsbacheloruddannelse, hvor der ikke er krav om fx matematik A. De øvrige naturvidenskabelige studieretninger giver bred adgang til de naturvidenskabelige uddannelser, og det påhviler derfor skolerne at vejlede om mulighederne, når eleverne træffer valg om studieretning. Synspunktet giver ikke anledning til ændringer.

Dansk Magisterforening påpeger vigtigheden af at fastholde matematik A som obligatorisk fag af hensyn til adgangen til universitetet.

Akademiet for de Tekniske Videnskaber beklager, at den naturvidenskabelige ABC studieretning (matematik, fysik og kemi) ikke kan udbydes, da den er særligt velegnet til at rekruttere elever til det teknisk-naturvidenskabelige område såsom ingeniøruddannelserne.

Ministeriets bemærkninger:

Matematik A er ikke obligatorisk, men indgår i flere studieretninger i alle tre treårige uddannelser. Fremover vil flere få matematik på B-niveau, hvilket samtidig giver et styrket grundlag for at vælge faget på A-niveau. I uddannelsen til almen studentereksamen indgår studieretningen matematik A – fysik B – kemi B. Dvs. den samme kombination som den ønskede, blot med et højere niveau i kemi. Med ABB-modellen får eleverne bred adgang til de fleste naturvidenskabelige, tekniske og sundhedsfaglige uddannelser.

Fremmedsprog

DGS, Erhvervsskolernes ElevOrganisation, Landssammenslutningen af Handelsskoleelever kritiserer, at spansk begynder A fremover kun kan vælges i ”supersproglige” studieretninger, mens Kinesisk-lærerforeningen frygter, at de supersproglige studieretninger vil få relativt lav søgning. Foreningen anbefaler derfor, at begynderproget ”låses op”, så eleverne ikke er hensat til at vælge mellem tysk eller fransk begynder A, men i stedet kan vælge mellem alle begynderprog på A-niveau.

Bjerringbro Gymnasium finder det kunstigt, at man ikke længere kan udbyde den populære studieretning spansk begynder A i kombination med engelsk A og samfundsfag B.

Private gymnasier og studenterkurser finder det ulogisk, at spansk begynder A ikke kan indgå i studieretningerne med samfundsfag A og musik A på lige fod med fransk eller tysk begynder A. Foreningen efterspørger også den populære studieretning engelsk A, matematik A.

DI finder det positivt, at elevernes sproglige kompetence styrkes gennem kravet om, at eleverne bygger videre på deres fortsættersprog fremfor at tilegne sig et nyt sprog. Med kravet forlænges sprogundervisningen til syv år for 2. fremmedsprog, når grundskoleundervisningen regnes med.

Aarhus Universitet ønsker flere ansøgere med højt sprogfagligt niveau og henstiller til, at der oprettes færre ”bløde” sprogprofiler i gymnasiet.

DI forventer at færre elever vil stifte bekendtskab med et 3. fremmedsprog i løbet af deres uddannelsesforløb og regner med, at regeringens sprogstrategi vil have fokus på styrkelse af danskernes sprogkompetencer.

Dansk Magisterforening påpeger, at udviklingen af en samlet national sprogstrategi er af stor betydning, og opfordrer derfor aftalekredsen til at følge op på dette element i aftalen på det gymnasiale område

Ministeriets bemærkninger:

Begyndersprogenes placering i de faste studieretninger skal understøtte, at eleverne opnår stærkere sproglige kompetencer, enten ved at de bygger videre på deres fortsættersprog, eller ved at de får flere fremmedsprog.

Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke (Grønland) gør opmærksom på, at det foreslåede krav om 2. fremmedsprog på enten A-niveau ift. begynder A eller B-niveau ift. fortsættersprog vil kunne begrænse nogle uddannelsessøgende i meritsammenhænge, hvis de i et gymnasialt forløb søger fra Grønland til Danmark.

Ministeriets bemærkninger

Allerede efter gældende ret er 2. fremmedsprog obligatorisk fag i de treårige gymnasiale uddannelser. Niveaulet afhænger af, hvilken uddannelse der er tale om, og hvilke øvrige fag de pågældende elever har. Der er således ikke tale om en problemstilling, som opstår som følge af lovforslaget.

Spansklærerne ved Frederiksborg Gymnasium & HF, Akademiet for de Tekniske Videnskaber og Danske Gymnasier appellerer til at genindføre muligheden for, at naturvidenskabelige elever med matematik A i kombination med fysik og kemi på AA-, AB- eller BA-niveau kan vælge begyndersprog på B-niveau

DI, Aarhus Universitet, DTU, Danske Professionshøjskoler, Akademiet for de Tekniske Videnskaber, Ingeniørforeningen IDA og Danske Gymnasier udtrykker bekymring for, at de skærpede sprogkrav til matematisk-naturvidenskabelige elever kan få en negativ effekt på rekrutteringen til naturvidenskab på uddannelsen til almen studentereksamen og i anden omgang til de videregående uddannelser. DI opfordrer endvidere til, at udviklingen i antallet af elever med fysik og kemi på A-niveau følges tæt.

DTU vurderer, at forslaget kan betyde, at færre vælger de tunge naturvidenskabelige kombinationer som fx matematik A, fysik A, kemi B. Aarhus Universitet understreger, at det bør afklares, hvorvidt ændringen udgør en hindring herfor.

Akademiet for de Tekniske Videnskaber ønsker, at der indføres samme "rabat-system" på de naturvidenskabelige fag som for de sproglige elever.

Ministeriets bemærkninger:

Den gældende mulighed for at afslutte begyndersprog på B-niveau giver ikke eleverne "rabat" i form af nedsat undervisningstid til sprog, idet et sprog på B-niveau optager 200 timers undervisningstid, uanset om det er et begynder- eller et fortsættersprog. De elever, der ønsker at bruge mindst mulig undervisningstid på sprog (i uddannelsen til almen studentereksamen er mindstekravene engelsk B og ét 2. fremmedsprog B), vil alt andet lige få en højere sprogkompetence ved at bygge videre på deres 2. fremmedsprog fra grundskolen. Eleverne har også fortsat mulighed for at vælge et begyndersprog på A-niveau. Forslaget vurderes at være i modstrid med den politiske intention om at styrke sprogkompetencerne og imødekommes ikke.

4.3.5. Obligatoriske fag

Danske Erhvervsakademier, Aarhus Universitet og DTU bakker op om en styrket faglighed i de gymnasiale uddannelser, herunder at flere i det almene gymnasium får matematik B og engelsk B, mens DGS, Erhvervsskolernes ElevOrganisation og Landssammenslutningen af Handelsskoleelever omvendt finder det kritisabelt, at matematik B bliver obligatorisk i mange studieretninger.

Styrelsen for Fysiklærerforeningen og Ingeniørforeningen IDA opfordrer til, at der indføres obligatorisk fysik B i så mange studieretninger som muligt, da andelen, der har faget på B-niveau, er faldet fra ca. halvdelen i 2005 til under en fjerdedel i dag. Fysik bør samtidig udgøre det naturvidenskabelige B-niveau fag for alle, ikke mindst de elever, der har studieretning, hvor matematik A indgår.

DI har noteret sig, at idehistorie B erstatter faget teknologihistorie C på uddannelsen til teknisk studentereksamen men påpeger, at det ikke fremgår, hvordan timerne til faget skal findes. DI vil i den forbindelse gerne understrege vigtigheden af at opretholde timetallet til de erhvervsrelaterede fag på uddannelsen til teknisk studentereksamen på det nuværende niveau.

Ministeriets bemærkninger:

Det indgår i den politiske aftale, at flere skal have matematik på B-niveau. Faget er væsentligt for elevernes adgang til de videregående uddannelser.

Fysik B har en central placering som studieretningsfag i uddannelsen til almen studentereksamen, hvor faget også er obligatorisk på C-niveau. I uddannelsen til teknisk studentereksamen er fysik B obligatorisk.

Timerne til det nye obligatoriske fag idehistorie B i uddannelsen til teknisk studentereksamen findes ved at reducere timetallene i særligt de teknologiske profilfag (i alt 65 timer) og i engelsk B (10 timer). Det skyldes, at det nye faglige indhold i idehistorie B i særlig grad overlapper med fagligt indhold fra de teknologiske fag. DI's synspunkt giver således ikke anledning til ændringer.

Valg af naturvidenskabelige fag på C-niveau

Allsundgymnasiet ønsker, at den enkelte almengymnasiale institution af administrative hensyn får mulighed for at fastlægge udbuddet af naturvidenskabelige fag på C-niveau inden for den enkelte studieretning.

Af hensyn til at sikre et bredt udbud af naturvidenskabelige fag på mindre gymnasier anmoder Bjerringbro Gymnasium og Netværk af mindre gymnasier i udkantsområder om, at 3. og 4. naturvidenskabelige C-niveaufag i en klasse må oprettes som valgfag på tværs af klasser.

DI opfatter informatik som et teknisk fag og mener derfor, at elever, der vælger latin C, kun bør have lov at vælge mellem de tre naturvidenskabelige fag kemi, biologi og naturgeografi.

Ingeniørforeningen IDA påpeger, at kemi C bør være et obligatorisk C-niveaufag, da faget i modsætning til de andre naturvidenskabelige fag (ud over fysik), er adgangsgivende til de naturvidenskabelige videregående uddannelser.

Ministeriets bemærkninger:

De naturvidenskabelige C-niveauer i uddannelsen til almen studentereksamen er fastsat som led i aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser, herunder at kun fysik C er obligatorisk for alle, og at informatik C kan indgå linje med de naturvidenskabelige fag.

Det forventes, at det ved bekendtgørelse vil blive fastsat, at disse fag *kan* samlæses på tværs af klasser for at give eleverne flere frie valg, men at det samtidig vil blive *muligt* for skolerne at fastlægge fagene for den enkelte studieretning.

4.3.6. Valgfag og valgfagsbindinger

Af hensyn til små gymnasier og skemalægning ønsker Danske Gymnasier, at muligheden for at binde valgfag og fagløft bibeholdes. Foreningen anbefaler, at skolerne får frihed til at lade eleverne træffe fagvalg for 2.g og 3.g samtidig.

For at undgå faglige problemer grundet øget anvendelsesorientering af matematik B ser Handelsgymnasiernes Matematiklærerforening gerne, at det indskrives i lovgrundlaget, at skolerne skal iværksætte

nødvendige tiltag for at sikre, at eleverne har de rette faglige forudsætninger for at løfte matematik B til A-niveau. Foreningen finder det bekymrende, at det ikke fremgår af lovudkastet, at handelsgymnasierne skal udbyde matematik A som valgfag. Foreningen vurderer, at det kan skabe incitament til, at selv store gymnasier vil undlade at udbyde valgfaget af hensyn til økonomiske besparelser, da matematik A er et stort fag med højt lektionstal og meget elevtid.

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne og Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Bestyrelserne ønsker fastsættelse af begrænsninger i skolernes mulighed for at udbyde valgfag, som er profilmater i andre uddannelser. Det gælder fx hhx-fagene virksomhedsøkonomi B, erhvervsjura C og innovation C, som indgår i den merkantile hf-fagpakke.

Ministeriets bemærkninger:

Det forventes, at muligheden for at udbyde forskellige valgfagspakker til elever i forskellige studieretninger fastholdes i den kommende bekendtgørelsesudmøntning. Det forventes samtidig fastsat, at skolerne skal udbyde bestemte fag og niveauer som enten studieretnings- eller valgfag. Det vil bl.a. gælde et adgangsgivende fag som matematik A.

Der er ikke i aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser truffet beslutning om at begrænse mulighederne for at udbyde valgfag fra andre uddannelser. Ministeriet medgiver, at forslaget ville styrke profilerne, men til gengæld vil det også indskrænke elevernes valgmuligheder og skolernes frie muligheder for at profilere sig med bestemte valgfag. Forslaget imødekommes ikke.

4.3.7. Fagligt samspil mellem fagene

Gymnasieskolernes Lærerforening (GL), DGS, Erhvervsskolernes ElevOrganisation og Landsammenslutningen af Handelsskoleelever, Danske Gymnasier og Dansk Lærerforening ønsker en klar rammesætning for det flerfaglige samarbejde. Førstnævnte ønsker krav vedr. forløb med skriftlige flerfaglige produktkrav, mens sidstnævnte er bekymret for, at der opstår en modsætning mellem faglighed og tværfaglighed, og beklager, at det tværfaglige samarbejde, som vedrører undersøgelsen af komplekse problemstillinger, ikke er rammesat med timer.

Styrelsen for Fysiklærerforeningen foreslår, at der sættes rammer for et obligatorisk flerfagligt samarbejde mellem matematik og fysik, der sætter aftryk i læreplanerne inden for hhv. fysik og matematik på C- og B-niveau samt inden for naturvidenskabeligt grundforløb.

Ministeriets bemærkninger:

De nærmere rammer forventes udmøntet ved bekendtgørelse, især i læreplanerne for studieretningsprojektet og studieområdeprojektet.

Dansk Lærerforening undrer sig over, at der åbnes mulighed for, at eleverne kan skrive enkeltfagligt studieretningsprojekt alene på baggrund af faglærerens tilsagn. Også Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) og FTF har indvendinger imod enkeltfaglige studieretningsprojekter. Foreningerne mener, det vil svække tværfagligheden.

Ministeriets bemærkninger:

Det er hensigten, at studieretningsprojektet altovervejende skal være tværfagligt. Udviklingen vil blive fulgt, så det kan vurderes, om der kan være behov for, at tilladelsen til enkeltfaglige studieretningsprojekter gives af rektor/ledelsen, så et eventuelt pres ikke belaster den enkelte lærer.

DGS og Erhvervsskolernes ElevOrganisation og Landssammenslutningen af Handelsskoleelever påpeger vigtigheden af, at studieområdet ikke kommer til at blive karakter- og prøvebetonet.

Ministeriets bemærkninger:

Studieområdet i uddannelserne til teknisk og merkantil studentereksamen afsluttes med et studieområdeprojekt, som omfatter en skriftlig besvarelse og en mundtlig prøve med ekstern censur. Karakteren er medtællende på eksamensbeviset. Modellen er parallel til studieretningsprojektet i uddannelsen til almen studentereksamen.

4.4. Organisering og indhold af den toårige uddannelse til hf-eksamen

4.4.1. Generelle bemærkninger om hf-uddannelsen

Akademikerne, Dansk Magisterforening og Danske Erhvervsakademier er glade for beslutningen om, at uddannelsen til hf-eksamen fortsat skal give adgang til hhv. erhvervsakademierne og universitetsuddannelserne, idet det bl.a. påpeges, at uddannelsen har en vigtig funktion i forhold til at sikre fleksibilitet i uddannelsessystemet. DI udtrykker omvendt bekymring over, at uddannelsen til hf-eksamen fortsat skal give adgang til universitetsuddannelser.

Gymnasiernes Bestyrelsesforening (gbf) mener, at lovudkastet generelt indeholder mange spændende forslag angående den fremtidige organisering af uddannelsen til hf-eksamen, som tager hensyn til den kritik, der har været af uddannelsen.

FTF, Danske Erhvervsakademier og Danske Professionshøjskoler udtrykker bekymring for, at den foreslåede hf-model udfordrer ligestillingen i det videregående uddannelsessystem, idet en almindelig hf-eksamen kun giver direkte adgang til erhvervsakademier og professionsbacheloruddannelser som fx læreruddannelsen, mens adgang til universiteterne kræver udvidede fagpakker eller overbygning.

VUC Bestyrelsesforeningen og Danske Professionshøjskoler er meget tilfredse med muligheden for at målrette fagpakker mod professionshøjskolerne og erhvervsakademierne, samt muligheden for udvidelse via udvidet fagpakke eller overbygning. Sidstnævnte påpeger, at det er afgørende at hf-institutionerne har omfattende kendskab til adgangskravene på videregående uddannelser, så eleverne kan vejledes korrekt i deres fagvalg.

Dansk Erhverv er bekymret for, at den erhvervsrettede uddannelse til hf-eksamen med direkte adgang for elever i 9. klasse vil underminere rekrutteringen til de eksisterende erhvervsrettede ungdomsuddannelser, i særdeleshed erhvervsuddannelserne, men også uddannelsen til merkantil studentereksamen, uddannelsen til teknisk studentereksamen og eux.

4.4.2. Uddannelsens omfang og indhold

Lederforeningen for VUC mener, at timepuljen på 80 timer skal anvendes til kollektive tiltag og forstår det sådan, at skolen kan vælge at bruge timepuljen til at løfte elevernes frie valgfag fra C- til B-niveau.

Ministeriets bemærkninger:

De 80 timer, som afsættes i timepuljen, skal målrettes den enkelte elevs behov. Det er op til skolerne selv at organisere aktiviteterne for eleven. Der kan både være tale om kollektive aktiviteter for grupper af elever og mere individuelle forløb, som skolen skønner, vil løfte den enkelte elevs faglige niveau. Skolerne skal derfor have aktiviteter, der bredt dækker de særlige behov, som elevgruppen har for at blive løftet fagligt.

Det er muligt at anvende timer fra timepuljen til et løft af valgfag fra C til B-niveau, hvor løftet ikke kan rummes inden for den samlede undervisningstid på 1.705 timer, og hvis eleven allerede har udnyttet de ekstra 50 timer, så elevens samlede timetal er på 1.755 timer. En udnyttelse af timepuljen til et løft af et valgfag fra C til B-niveau skal dog vejes op mod elevens behov for aktiviteter, som kan løfte elevens niveau i centrale fag som fx dansk og matematik.

Mulernes Legatskole foreslår, at der udarbejdes en særskilt læreplan for historie A på hf-uddannelsen, så hf-elever, der ønsker historie på A-niveau ikke længere er henvist til at læse faget efter stx-læreplanen for historie A.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet imødekommer forslaget om en særskilt læreplan for løftet af niveauet i historie til A-niveau, da det vil skabe bedre sammenhæng i faget for de elever, som ønsker at løfte historie til A-niveau. Det gøres samtidig til et krav, at et løft fra B til A skal omfatte 50 timer. Kravet om 50 timer til A-løftet sikrer, at historie A tilnærmelsesvist svarer til fagets timetal i uddannelsen til almen studentereksamen, hvor timetallet er 190 timer. De ekstra 10 timer er tilføjet for at muliggøre, at løft af historie fra B til A sammen med et andet A- og C-niveau vil kunne opfylde kravet om de 250 timer i den udvidede fagpakke.

Danske Professionshøjskoler ønsker, at den naturvidenskabelige faggruppe også inddrages i den afdækning af elevens faglige kompetencer, der jf. § 35, stk.4 skal finde sted efter 1. semester i hf-uddannelsen.

Ministeriets bemærkninger:

Eleven skal efter 1. semester have afdækket den foreløbige kompetenceudvikling. Forslaget imødekommes, således at elevens kompetencer i den naturvidenskabelige faggruppe også vil skulle indgå i afdækningen sammen med fagene dansk, engelsk og matematik.

Campus Vejle mener, at der med max 125 valgtimer i det nye hf ikke levnes tilstrækkeligt plads til et 2. fremmedsprog (ud over engelsk B). Dette begrænser elevernes muligheder for at opnå de sprogkompetencer, som kræves på flere af de uddannelser, som hf-uddannelsen rettes imod (herunder erhvervsakademierne og uddannelser såsom serviceøkonom etc.)

Ministeriets bemærkninger:

Det er korrekt, at forligstekstens bestemmelser vedr. obligatoriske fag og fagpakker ikke levner plads til valgfag på 200 timer i hf-uddannelsen. De op til 125 timer til valgfag giver dog mulighed for at kunne vælge et 2. fremmedsprog i de tilfælde, hvor fortsættersprog på C-niveau indgår i en fagpakke. Desuden kan 2. fremmedsprog indgå i udvidede fagpakker.

4.4.3. Obligatoriske fag

DGI finder det uhensigtsmæssigt, at idræt på den toårige uddannelse til hf-eksamen foreslås ikke længere at være obligatorisk.

Ministeriets bemærkninger:

Det er en hovedintention i det nye hf, at der skal være bedre mulighed for i hverdagen at opøve grundlæggende færdigheder og faglig fordybelse. Det skal blandt andet ske ved at tilføre flere timer til dansk og matematik. Desuden skal hf-uddannelsen have en tydeligere professionsrettet profil. Derfor skal eleverne fremover vælge mellem idræt eller et praktisk/musisk fag som obligatorisk fag for at sikre bedre plads til målretningen af uddannelsen. Disse fag kan derudover vælges som valgfag eller indgå i fagpakker. For at opretholde fokus på hovedintentionen i det nye hf fastholdes, at undervisningen koncentrerer sig på færre fag, men således, at det almendannende sigte bevares.

Matematiklærerforeningen vil kraftigt tilråde, at matematik C først afsluttes efter 2. semester på hf-uddannelsen. Afslutning efter 1. semester vil bl.a. medføre, at matematik ikke kan indgå som en naturlig del af fagpakkerne og at elever, der vælger B-niveau, oplever et halvt års pause mellem C og B-niveau.

Ministeriets bemærkninger:

Muligheden for en tidligere påbegyndelse af valgfag, jf. afsnit 4.4.4., skaber mulighed for en direkte overgang fra matematik C til B-niveau. Derfor vurderes Matematiklærerforeningens bekymring at være imødekommet.

DI mener, det er uhensigtsmæssigt, at fysik ikke indgår i fagrækken i den naturvidenskabelige faggruppe i hf.

Ministeriets bemærkninger:

Fysik er ikke adgangskrav til optagelse på ret mange af de uddannelser, som hf retter sig mod, og indgår derfor ikke som et fag i den naturvidenskabelige faggruppe, men faget kan indgå i en fagpakke, der retter sig mod et bestemt uddannelsesområde, hvor fysik er særligt relevant.

4.4.4. Opdeling i semestre og fagenes bindinger til semestre

Lederforeningen for VUC peger på, at det er meget detaljeret fastlagt, i hvilke semestre der skal undervises i hvilke fag og faggrupper. De anbefaler en større frihed til at tilrettelægge uddannelsen, så den kan tilpasses lokale forhold, og ønsker endvidere, at det skal være en mulighed, men ikke et krav, at afslutte mindst ét fag efter 1. semester, samt at kultur- og samfundsfagsgruppen fx kan afsluttes i 2. semester i stedet for i 3. semester.

Danske Gymnasier er bekymret over de begrænsninger, som dele af lovudkastet lægger på opstart af fag på de enkelte semestre og i særlig grad på 2. semester. Foreningen ønsker bl.a. en justering, så skolens ledelse kan binde eleverne til at påbegynde udvalgte fag i 2. semester, hvis de skal indgå i en fagpakke. Foreningen anbefaler også mulighed for, at elever på en almindelig fagpakke i den toårige uddannelse til hf-eksamen kan få en fagpakke med et A-niveau mere end det, lovudkastet lægger op til, samt at der åbnes for, at skolerne kan tilrettelægge en fagpakke med start i 2. semester.

Begge foreninger peger på, at bestemmelserne vanskeliggør samlæsning på tværs af uddannelses tilbud.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet anerkender, at muligheden for at afslutte fag tidligere samt at påbegynde fagpakker tidligere, vil skabe bedre plads til afvikling af fagpakker – især de udvidede fagpakker – samt bedre plads til afvikling af valgfag, herunder valg af 2. fremmedsprog, og give bedre samlæsningsmuligheder. Det vil omvendt svække intentionen om elevernes gradvise afklaring vedr. valg af fagpakke og valgfag og dermed kræve en tidligere afklaring af dem (sidst i 1. semester), ligesom spredningen af valgfag og fagpakker på flere semestre vil svække semesteropdelingen af uddannelsen.

Ministeriet fastholder, at uddannelsens opbygning i semestre skal understøtte en gradvis afklaring af eleverne, og derfor imødekommes ønsket om en tidligere påbegyndelse af fagpakker ikke. Der åbnes dog for, at valgfag kan påbegyndes i 2. semester, og samtidig åbnes der for en friere placering af engelsk B på uddannelsens semestre, således at faget evt. kan påbegyndes i 2. semester og evt. afsluttes i 4. semester. Ministeriet vil følge udviklingen i tilrettelæggelsen af hf-uddannelsen for så vidt angår hf-institutioner med begrænset udbud.

Ministeriet anerkender, at der er gode erfaringer med koncentrerede forløb, men anser det for uhenigtsmæssigt at flytte alle timer i kultur- og samfundsfaggruppen fra 3. til 1. og 2. semester. Det ville betyde, at eleverne ville få færre timer i dansk og engelsk i 1. og 2. semester. Forslaget imødekommes derfor ikke.

De normale fagpakker på hf-uddannelsen forbereder til erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser, hvor adgangskravene rummer fag på C- og B-niveau. Derfor er ekstra A-niveau ikke relevante i forhold til at opfylde eventuelle adgangskrav, og det er ikke hensigtsmæssigt at tillade A-niveauer på bekostning af et B-niveau, som eleverne typisk i langt højere grad vil have brug for. Forslaget imødekommes derfor ikke.

4.4.5 Praktik- og projektførløb

Lederforeningen VUC er tilfreds med de nye projekt- og praktikforløb men ønsker, at der afsættes ressourcer til at koordinere og udvikle forløbene.

Ministeriets bemærkninger:

Det er ikke vurderingen, at der skal afsættes særskilte midler til koordinering og udvikling af projekt- og praktikforløbene. I aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser indgår, at den lokale implementering af de nye bestemmelser i lov, bekendtgørelser og læreplaner skal understøttes. Der er planlagt kurser for bestyrelse, ledelse og lærer, hvori de nævnte temaer indgår, ligesom der er afsat midler, som skal styrke efteruddannelsesindsatsen på skolerne.

Det er ikke meningen, at der skal udvikles særlige forløb for hver enkelt elev, og derfor er det vigtigt, at skolerne finder frem til modeller for praktik- og projektførløbene, som ikke belaster skolerne unødigt, fx ved at inddrage og ansvarliggøre den enkelte elev i organiseringen af praktik- og projektførløbene.

4.4.6. Fagpakker på hf-uddannelsen

Generelle bemærkninger til fagpakker

Danske Professionshøjskoler og FTF påpeger, at det bør sikres, at fagpakkerne tematisk er brede nok til både at rumme forberedelse til erhvervsakademi-, professions- og universitetsuddannelser.

Danske Professionshøjskoler er særligt bekymret for, om små hf-udbud vil få vanskeligt ved at udbyde alle de adgangsgivende fag til læreruddannelsen på det påkrævede B-niveau og forudser rekrutteringsproblemer til mindre lærerfag samt øget GSK-supplering.

Ministeriets bemærkninger:

Alle hf-studenter har tre obligatoriske fag og niveauer, der giver adgang til undervisningsfag på læreruddannelsen, nemlig dansk, historie og engelsk. Derudover vil hf-studenter have mindst to B-niveauer yderligere, som også i meget høj grad vil kunne være undervisningsfag på læreruddannelsen. Det er korrekt, at små institutioner ikke kan udbyde alle fag på alle niveauer. Det er heller ikke tilfældet i dag. Men små skoler får mulighed for at udbyde fagpakker med CC-niveau for at give større plads til at vælge valgfag på 0 til B-niveau.

FTF foreslår tilføjet i § 37, stk. 2, at fagpakker frem til og med 2. semester målrettes erhvervsakademi-, professions- og universitetsuddannelser inden for samme uddannelsesområde, samt at der herefter vil kunne forekomme en opdeling af kursister med og uden overbygning.

Ministeriets bemærkninger:

Det ligger ikke i lovudkastet, at der skal ske en opdeling af elever på fagpakker med og uden overbygning før på 3. semester.

FTF foreslår også, at det i lovudkastet fastslås, at fagpakker ikke må bære en enkelt uddannelses navn som titel eller markedsføres rettet mod én enkelt uddannelse.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet er enig i, at det er vigtigt, at fagpakker ikke målrettes enkelte uddannelser, men at en fagpakke skal orienteres mod et bredere uddannelsesområde. Fagpakkens brede orientering mod uddannelsesområder skal også fremgå af den navngivning, skolerne evt. giver de enkelte fagpakker.

Gymnasiernes Bestyrelsesforening (gbf) påpeger, at det bliver en stor udfordring for skoler med mindre hf-afdelinger at tilrettelægge fagpakker, hvor man kan samlæse hold på tværs af fagpakker og klasser, og foreslår derfor tværgående fagpakker som løsning.

Ministeriets bemærkninger:

Det er vurderingen, at bl.a. nye muligheder for samlæsning giver skolerne en række muligheder, som vil kunne sikre, at skoler med mindre hf-afdelinger vil kunne udbyde fagpakker og valgfag, der tilsammen repræsenterer en tilstrækkelig faglig bredde.

Udvidede fagpakker

Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) og Danske Gymnasier peger på, at flere hf-skoler oplever store skemamæssige problemer i forbindelse med forsøg på planlægning af udvidede fagpakker.

Gymnasieskolernes Lærereforening (GL) foreslår, at elever på udvidede fagpakker fritages for projekt- og praktikforløb i 2.hf, og at der åbnes for at nogle af deres timer på 2. år kan flyttes ned i 2. semester.

Danske Gymnasier foreslår, at elever på udvidede fagpakker får mulighed for at konvertere dele af 80 timers puljen fra undervisningstid til fordybelsestid.

Lederforeningen for VUC undrer sig over, at timetallet på hf-uddannelsen for elever med en udvidet fagpakke (i alt 1.955 timers undervisningstid) bliver større end kravene til den toårige uddannelse til almen studentereksamen (i alt 1.845 timers undervisningstid). Foreningen finder det muligt at tilrettelægge et hf-forløb med en udvidet fagpakke på 1.875 timer og opnå en jævn fordeling af timerne over de fire semestre ved fx at integrere projekt- og praktikforløb i 3. og 4. semester samt dele af 80-timers puljen i den udvidede fagpakkes undervisningstid.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet anerkender, at skoledagen for elever med udvidede fagpakker – især hvis fagpakken rummer to store skriftlige A-niveaufag – kan blive lang. Timepuljen på 80 timers undervisningstid skal imidlertid anvendes til fag eller aktiviteter, hvor eleven vurderes at have behov for en særlig indsats sammen med en lærer, eller til særlige talentindsatser, og ministeriet vurderer på den baggrund, at timepuljen på skal bibeholdes som undervisningstid. Ønsket om, at dele af timepuljen kan fjernes eller konverteres til fordybelsestid, imødekommes derfor ikke.

Ministeriet konstaterer, at det kræver mere en 100 timers fordybelsestid at gennemføre to fag på A-niveau med skriftlig prøve. For at give bedre muligheder for at gennemføre en udvidet fagpakke med mindst ét fag på A-niveau har ministeriet derfor præciseret, at kravet om 100 timers ekstra fordybelsestid for elever med udvidede fagpakker er et minimumstal.

Professionsorientering er også særdeles relevant i forhold til universitetsuddannelser, hvorfor denne del af den nye hf-uddannelse også skal indgå i udvidede fagpakker. Forslaget fra GL om, at elever med udvidede fagpakker ikke skal have projekt- og praktikforløb, imødekommes derfor ikke.

Det er korrekt, at det samlede timetal for en toårig uddannelse til hf-eksamen med udvidet fagpakke er lidt højere end det samlede timetal for den toårige uddannelse til studentereksamen. Forskellen skal ses i lyset af de forskellige målgrupper for de to uddannelser.

4.4.7. Overbygning på hf

Lederforeningen for VUC ønsker mulighed for, at elever med almindelig fagpakke, der undervejs beslutter at gå universitetsvejen, kan gennemføre overbygningsforløbet dels i 4. semester, dels umiddelbart efter hf-eksamen.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet vurderer, at de to muligheder for at opnå en overbygning, enten som en fagpakke under uddannelsen eller som supplerings efter afsluttet hf, giver tilstrækkelig fleksibilitet.

Danske Gymnasier anbefaler, at ikke kun hf-enkeltfag, men også almene gymnasier får lov til at udbyde overbygningen.

Ministeriets bemærkninger:

En række almene gymnasier er allerede i dag godkendt til udbud af hf-enkeltfag og gymnasial supplerende. Hf-studenter, der efter afslutning af en toårig uddannelse til hf-eksamen ønsker en overbygning, står med en afsluttet ungdomsuddannelse og er derfor kompetente til at foretage et evt. skifte til en anden uddannelsesinstitution. Samtidig vurderes det, at der samlet set vil være en begrænset efterspørgsel efter supplerende overbygningsforløb, hvilket ikke berettiger en spredning til en række andre institutioner.

Københavns Universitet bemærker, at en person, der har en hf-eksamen uden overbygning eller en højere forberedelseseksamen uden overbygning, uden nærmere aftale med en institution om et supplerende overbygningsforløb kan opnå en overbygning ved at gennemføre enkeltfag i tilstrækkeligt omfang. Universitetet indstiller i denne forbindelse, at der ved ansøgning om optag på universitetsbacheloruddannelser altid foreligger et samlende bevis inkl. eksamensresultat, dvs. at der af en institution udstedes et samlet eksamensbevis for en hf-eksamen eller en højere forberedelseseksamen med overbygning. Det bør ikke være overladt til Københavns Universitet eller øvrige videregående uddannelsesinstitutioner at vurdere, hvorvidt der er gennemført tilstrækkeligt enkeltfag til en opnået eksamen med overbygning samt udregne et eksamensresultat.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet er opmærksom på ønsket om en understøtning af de videregående uddannelsesinstitutioners opgave med at vurdere, hvornår en person med en hf-eksamen eller højere forberedelseseksamen uden overbygning har tilstrækkelige supplerende enkeltfag til at opnå generel studiekompetence. Der vil dog ikke blive tale om udstedelse af et nyt eksamensbevis med et nyt eksamensresultat. Der vil blive lagt vægt på ønsket ved implementering af de nye regler, herunder ved ændringer af eksamensdatabasen og optagelse.dk.

4.4.8. Årskarakterer i faggrupperne på hf

Gymnasieskolernes Lærerforening (GL), VUC Bestyrelsesforeningen, Lederforeningen for VUC, DGS, Erhvervsskolernes ElevOrganisation, FTF, Landssammenslutningen af Handelsskoleelever, Private Gymnasier og Studenterkurser og Danske Professionshøjskoler er kritiske over for indførelsen af årskarakterer i faggrupperne på uddannelsen til hf-eksamen, da det bl.a. fremføres, at det vil udhule de to faggruppers tværfaglige indhold og udfordre uddannelsens særlige profil.

Københavns Universitet ser omvendt gerne, at læringsudbyttet i de to faggrupper fx dokumenteres gennem beståede årskarakterer, ligesom DI af faglige årsager støtter forslaget om, at eleverne prøves i et enkelt fag frem for en mundtlig prøve velvidende, at hf-elever dermed i fremtiden skal have årskarakterer.

Dansk Erhverv, Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Ledernes holdning er også, at der bør gives årskarakterer, og begrundet det med, at det skaber større lighed mellem alle uddannelser med studieforberedende indhold, herunder eux-forløb.

Ministeriets bemærkninger:

Baggrunden for forslaget om årskarakterer er at sikre en bedømmelse i de to af de tre fag i hver faggruppe, som eleven efter udtræk ikke kommer til prøve i. En bedømmelse, som kan danne baggrund for dokumentation i forhold til opfyldelse af specifikke adgangskrav til de videregående uddannelser. Årskarakterer på uddannelsen til hf-eksamen er ikke en del af aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser, og årskarakterer er kun tilføjet for at etablere en løsning på det nævnte problem.

For at sikre en bedømmelse i alle seks fag indføres der i stedet en intern mundtlig, individuel flerfaglig og enkeltfaglig prøve med én medtællende karakter i hver af de to faggrupper. Den interne prøve skal udformes, så eleven kan vurderes på behandlingen af både enkeltfagligt og flerfagligt indhold. Karakteren fra den interne prøve vil på samme måde, som karakteren fra den tværfaglige eksterne prøve i faggrupperne gør det i dag, kunne tjene som dokumentation i forhold til de fag i faggruppen, der ikke udtrækkes til enkeltfaglig ekstern prøve.

De høringsparter, der ønsker en flerfaglig prøve, har peget på en intern vurdering af et skriftligt produkt. For at nedbringe muligheden for snyd og teste elevens færdigheder i alle tre fag foreslås i stedet en mundtlig prøve indeholdende en mundtlig fremlæggelse af et mindre skriftligt produkt og en faglig dialog herom.

En ekstern enkeltfaglig prøve, jf. aftalen, i kombination med en intern enkelt- og flerfaglig prøve vil sikre en balance i faggruppen mellem det enkeltfaglige og det flerfaglige og medføre, at de internt givne karakterer vægter mindre end i den model, der indgår i det lovudkast, der har været i høring.

4.4.9. Udbud af toårig hf uden afholdelse af prøver

Dansk Friskoleforening, Private gymnasier og studenterkurser, Danmarks Privatskoleforening og Steinerskolernes 11-12 Gruppe hilser forslaget om mulighed for udbud af den toårige uddannelse til hf-eksamen uden prøver og eksamen velkomment. Flere af parterne er dog bekymrede for, hvorvidt kravene til organisering og indhold af uddannelsen kan forenes med den særlige organisering vedr. fagområdernes progression og metode, som står centralt i Steinerpædagogikken. Der efterlyses på det grundlag friere rammer til organisering, fx ved at ministeren får hjemmel til at fastsætte nærmere rammer for hf-uddannelsen på steinerskolerne. Steinerskolernes 11-12 Gruppe ønsker, at det klart fremgår af lovteksten, at skolerne kan tilrettelægge undervisningen i fagene frit under hensyn til, at eleverne skal opnå uddannelsens faglige mål.

Dansk Friskoleforening, Private gymnasier og studenterkurser, Danmarks Privatskoleforening og Steinerskolernes 11-12 Gruppe peger også på, at meget få steinerlærere på nuværende tidspunkt har pædagogikum, og der er derfor ønske om en indkøringsperiode samt en drøftelse af mulighederne vedr. pædagogikumlovens bestemmelser om merit.

Private gymnasier og studenterkurser har tillid til, at ministeren vil bruge de dispensationsmuligheder, der findes i loven for at løse problemerne.

Ministeriets bemærkninger:

Aftale om styrkede gymnasiale uddannelser åbner mulighed for, at en privat institution for gymnasial uddannelse med udgangspunkt i Steinerpædagogikken kan udbyde den toårige hf-uddannelse uden af-

holdelse af prøver og dokumentation gennem eksamensbevis. I stedet dokumenteres elevernes gennemførelse af uddannelsen ved et vidnesbyrd, der i sproglig form redegør for de kompetencer, eleverne har opnået i de enkelte fag og uddannelsen som helhed.

Aftalen indebærer således, at Steinerskoler, der vil udnytte de nye muligheder, skal opfylde de krav, der er, til den moderne hf-uddannelse, undtaget krav om prøver og eksamen. Der er ikke aftalt andre fravigelser. Inden for lovens rammer har skolerne – helt på linje med andre gymnasiale institutioner – metodefrihed. Private institutioner, herunder Steinerskoler, kan dog vælge alene at tilbyde eleverne såkaldte udvidede fagpakker.

Ministeriet er opmærksomt på, at der kan være behov for en overgangsordning vedr. kravene til lærerkvalifikationer på institutionerne, der i dag ikke er underlagt særlige kvalifikationskrav til underviserne på 11.-12. klassetrin. Det fremgår af høringslovudkastets side 137, hvoraf det fremgår, at institutionens leder må lægge en ”plan, der sikrer, at den samlede lærergruppe kan komme til tage pædagogikum inden for en tidshorisont af to til tre år”. På foranledning af høringsvaret er dette ændret til ”to til fire år”.

4.5. Enkeltfagsundervisning

Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) påpeger, at udarbejdelse af en større skriftlig opgave fortsat bør være obligatorisk for hf-enkeltfagskursister. Foreningen mener, at deltagerbetalingen bør fjernes fra hf-enkeltfag.

Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) og Lederforeningen for VUC opfordrer til at bibeholde muligheden for undervisning i kultur- og samfundsfagsgruppen og den naturvidenskabelige faggruppe på hf-enkeltfag.

Ministeriets bemærkninger:

Det er vurderet at være en naturlig konsekvens af det øgede politiske fokus på de enkelte fag og det kernefaglige indhold i faggrupperne i den toårige uddannelse til hf-eksamen, at faggrupperne ikke videreføres i hf-enkeltfagssystemet.

Lederforeningen for VUC anbefaler en overgangsordning for hf-enkeltfag på tre år.

Ministeriets bemærkninger:

Det følger allerede af lovudkastets § 47 set i sammenhæng med § 46, stk. 1, nr. 5, at det fortsat er obligatorisk for kursister, der sammenstykker en fuld højere forberedelseseksamen af hf-enkeltfag, at udarbejde og få bedømt en større skriftlig opgave.

Det ligger uden for rammerne af aftale om styrkede gymnasiale uddannelser, herunder økonomien i aftalen, at fritage hf-enkeltfagskursister for deltagerbetaling.

Ministeriet har i lovudkastets § 75, stk. 5, indsat datoen 20. september 2019 som den sidste dato, hvor man kan anmode om at få udstedt et eksamensbevis for en samlet hf-enkeltfagseksamen efter de gamle regler. Datoen er på den ene side valgt, fordi det betyder, at muligheden for at afslutte en sådan eksamen udløber i forbindelse med samme eksamenstermin (sommerterminen 2019), hvor de første elever fra den nye moderne uddannelse til hf-eksamen afslutter deres uddannelse og opnår deres eksamensbe-

vis. Og på den anden side er der med valget af en relativt sen dato i september sikret, at også enkeltfag fra sygeterminen i august kan nå at være censureret og bedømt og dermed indgå i enkeltfagseksamenen.

4.6. Private institutioner

Private Gymnasier og Studenterkurser havde gerne set større mulighed for fri tilrettelæggelse af lærings-elementer og muligheder for at udbyde en kombinationsuddannelse med stx-fag, der blandes med fag fra uddannelsen til merkantil studentereksamen og uddannelsen til teknisk studentereksamen.

Danmarks Privatskoleforening finder det positivt, at de private gymnasier har fået flere frihedsgrader, men efterlyser mulighed for, at institutionerne kan udbyde uddannelsen til merkantil studentereksamen og uddannelsen til teknisk studentereksamen eller andre ungdomsuddannelser. Foreningen efterspørger også, at private gymnasiale institutioner kan udbyde eksamensfri uddannelse på linje med Steinerskolerne.

Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) ønsker, at de private institutioners mulighed for profilering via substitution af obligatoriske fag fjernes, da muligheder for tilrettelæggelse af uddannelsen ikke skal afhænge af ejerform.

Private Gymnasier og Studenterkurser ønsker en paragraf, der beskriver de afvigelser fra loven, som er nødvendige for, at de tyske og det franske gymnasium kan fungere. Foreningen undrer sig samtidig over, at den danske stat har opsagt aftalen om Det Franske Gymnasium Lycée Prince Henri.

Ministeriets bemærkninger:

Med aftale om styrkede gymnasiale uddannelser er det aftalt at give yderligere specialiseringsmuligheder for private institutioner for gymnasial uddannelse. Det falder uden for rammerne af aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser at imødekomme forslagene fra Private Gymnasier og Studenterkurser og GL.

Private institutioner for gymnasial uddannelse er ikke udelukket fra at kunne blive godkendt til at udbyde erhvervsgymnasiale uddannelser, jf. følgelovudkastets § 2, nr. 2. Som for alle andre udbydere af disse uddannelser vil det dog være en forudsætning, at institutionen udbyder eud-grundforløb.

Aftalens særordning om, at private institutioner for gymnasial uddannelse kan udbyde den toårige hf-uddannelse uden prøver og eksamen, men i stedet med dokumentation gennem et vidnesbyrd, er blevet til med udgangspunkt i Steinerinstitutionernes særlige pædagogik, der er karakteriseret ved ikke at betjene sig af karakterer og prøver. Private institutioner, der tilslutter sig Steinerpædagogikken, kan benytte sig af ordningen.

Det formelle retsgrundlag for de særlige uddannelser på gymnasialt niveau, der udbydes på Sankt Petri Skole og Lycée Français Prins Henrik, er ikke dansk lov, men bilaterale internationale aftaler mellem Danmark og henholdsvis Tyskland og Frankrig. Derfor er de ikke nævnt i lovudkastet. Det er korrekt, at sidstnævnte i øjeblikket er opsagt af den danske stat, men det er håbet, at der kan indgås en ny aftale med den franske stat.

4.7. Lærerkompetencer

DI, De faglige foreninger i naturvidenskab og matematik, Matematiklærerforeningen, Dansk Matematisk Forening, Dansk Magisterforening (DM), Akademiet for de Tekniske Videnskaber, Ingeniørforeningen IDA, Handelsgymnasiernes Matematiklærerforening (HMF), Akademikerne, Gymnasieskolernes Lærerforening (GL), DGS, Erhvervsskolernes ElevOrganisation, Landssammenslutningen af Handelsskoleelever, Gymnasiernes Bestyrelsesforening (gbf), Danske Gymnasier, Danske Universiteter, Københavns Universitet, DTU, Aarhus Universitet, Aalborg Universitet og SDU opfordrer til, at man af hensyn til ønsket om at hæve det faglige niveau ikke slækker på de nuværende uddannelseskrav til lærernes faglige undervisningskompetencer, herunder i særdeleshed ikke for faget matematik. Det fremhæves bl.a., at den gældende ordning for uddannelsen til merkantil studentereksamen og uddannelsen til teknisk studentereksamen vedrørende brug af lærere med erhvervsmæssig beskæftigelse i erhvervsrelaterede fag, ikke kan overføres til de almen-gymnasiale uddannelser. Danske Universiteter, Gymnasieskolernes Lærerforening (GL), Aalborg Universitet og DTU anbefaler, at kravene til undervisere på de erhvervsgymnasiale uddannelser i stedet hæves. Mange høringsspartter, herunder Matematikkommissionen, fremhæver særskilt, at lovudkastets § 56, stk. 2, ikke bør omfatte matematik, mens en række høringsspartter anfører, at bestemmelsen heller ikke bør omfatte naturvidenskabelige fag.

DI henstiller til, at det i lovteksten tydeliggøres, hvilke fag der regnes for *erhvervsrelaterede*.

Ingeniørforeningen IDA foreslår, at der ift. vurdering af undervisningskompetence bør skeles til adgangskravene for optag på den pågældende professionsbacheloruddannelse, således at eks. undervisningskompetence i matematik kun tildeles personer, der har taget en uddannelse, hvor der er et specifikt adgangskrav om matematik på A-niveau.

Ministeriets bemærkninger:

Det har med lovudkastet ikke været hensigten at sænke de formelle krav til lærernes kompetencer. Som det fremgår af § 56, stk. 1, og bemærkningerne hertil, skal undervisere på de gymnasiale uddannelser have en kandidateksamen og opfylde fagets mindstekrav. I bemærkningerne til lovudkastet var det præciseret, at bestemmelsen i § 56, stk. 2, primært forstås i forhold til de særlige profiler på de erhvervsgymnasiale uddannelser, og deraf følger, at § 56, stk. 2, kun i meget begrænset omfang bør finde anvendelse på uddannelserne til studentereksamen og til hf-eksamen.

Formuleringen af § 56, stk. 2, skal ses i forhold til sammenskrivningen af lovene på området, hvor målet har været, at krav til lærer kvalifikationer er ens, uanset om der er tale om de almen- eller de erhvervsgymnasiale uddannelser. Situationen er i dag den, at lærere med anden baggrund end kandidateksamen rekrutteret til de erhvervsgymnasiale uddannelser kan overføre den opnåede undervisningskompetence til de almen-gymnasiale uddannelser, når pædagogikum er gennemført.

Ministeriet bemærker det store omfang, som bemærkningerne til lovudkastets kapitel 7 om institutionens lærere har haft i de modtagne høringssvar. Ud fra høringssvarene kan ministeriet konstatere, at § 56, stk. 2, – på trods af intentionen om en begrænset anvendelse på de almen-gymnasiale uddannelser – opfattes som en sænkelse af kravene til lærernes kompetencer i de fag, der er omfattet af bestemmelsen.

Ministeriet har ikke ønsket at sænke de formelle krav til lærernes kompetencer og har ikke haft til hensigt at signalere et lavere krav til kompetencer. Derfor ændres formuleringen af § 56, stk. 2, således at kravet om kandidatniveau eller tilsvarende tydeligere fremgår.

Ministeriet noterer endvidere, at Matematikkommissionen m.fl., herunder de faglige foreninger i matematik, indstiller, at matematik undtages fra § 56, stk. 2. Ministeriet anerkender, at undervisning i matematik i høj grad peger frem mod universitetsuddannelserne, og at anvendelsesorientering i matematik er mindre end i andre af de erhvervsgymnasiale fag. Ministeriet har følgelig ændret formuleringen i § 56, stk. 2, således, at matematik er undtaget bestemmelsen. Bemærkningerne til § 56, stk. 2, er også ændret i overensstemmelse hermed.

Ministeriet er bekendt, at der er rekrutteringsproblematikker i visse fag, herunder matematik. I de tilfælde, hvor skoler ikke har mulighed for at rekruttere lærere med faglig kompetence, må skolerne benytte de muligheder, der er inden for rammerne af midlertidige ansættelser, og samtidig igangsætte den faglige suppleringsordning, således at påbegyndelsen af pædagogikum sker hurtigst muligt.

Ministeriet er enig med DI i, at det vil være hensigtsmæssigt at få defineret, hvilke fag der regnes for ”erhvervsrelaterede”, og har indarbejdet et afsnit i bemærkningerne om dette.

ECTS ved faglig kompetence

Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) ønsker indført en bestemmelse om, at lærere skal have 120 ECTS for at opnå faglig kompetence i et sidefag, der er placeret inden for et andet fakultet end hovedfaget. Desuden foreslår foreningen at indskrive de faglige mindstekrav i loven.

Ministeriets bemærkninger:

Der er ikke lagt op til en ændring af kravet om 120 ECTS-point i sidefag, der er placeret i et andet fakultet end det, hvor kandidaten har erhvervet sit centrale fag. Ministeriet finder, at det bør fremgå tydeligere i forhold til § 56, stk. 4, hvornår kravet er henholdsvis 90 ECTS-point og 120 ECTS-point. Ministeriet har følgelig specificeret dette i § 56, stk. 4, og bemærkningerne hertil.

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Bestyrelserne og Handelsskolernes Lærerforening ønsker, at lærere, der har opnået faglig kompetence ved bl.a. kvalificerende erhvervsmæssig beskæftigelse, ikke skal have deres kompetence omsat til et bestemt antal ECTS-points.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet har erfaret, at fagligt kvalificerende erhvervsmæssig beskæftigelse er endog meget vanskeligt at omsætte til både de faglige mindstekrav og ECTS-point.

Det gør det nødvendigt at skærpe formuleringen af § 56, stk. 2, så der sikres fokus på, at kandidater opfylder kravet om et fagligt niveau svarende til kandidateksamen.

Ministeriet finder, at det faglige niveau svarende til kandidateksamen i realiteten ikke vil kunne erhverves udelukkende ved en professionsbacheloruddannelse og herudover alene efterfølgende fagligt kvalificerende erhvervsmæssig beskæftigelse. Et element af efterfølgende relevant videre- og efteruddannelse vil derfor være nødvendigt. Ministeriet har følgelig specificeret dette i § 56, stk. 2.

Ministeriet anerkender, at den erhvervsrettede profil er afgørende og ønskelig, jf. de forskellige profiler i de gymnasiale uddannelser. Ministeriet bemærker hertil, at kravet til lærernes teoretiske kompetencer i den sammenhæng ikke må kompromitteres. Derfor er det centralt, at kravene om kompetence svarende til kandidateksamen og herunder 90 eller 120 ECTS-point i det enkelte fag nøje efterleves. Ministeriet har i bemærkningerne præciseret dette.

4.8. Prøver og eksamen

Generelle bemærkninger

Matematiklærerforeningen tilråder, at en studentereksamen altid omfatter aflæggelse af prøve i et studieretningsfag på A-niveau, og for elever med mere end ét studieretningsfag på A-niveau, skal der altid aflægges mindst én mundtlig og én skriftlig prøve i studieretningsfag på A-niveau.

GL opfordrer til, at man generelt bevarer 24-timers prøveformen i de tilfælde, hvor læreplansskrivegrupperne opstiller en faglig begrundelse herfor. Historielærerforeningen anbefaler at fastholde 24-timersprøven i historiefaget, fordi denne prøveform giver mulighed for at teste eleverne i digitale kompetence, kildekritisk informationsøgning og metode.

Med henvisning til DGI og DIF's fælles målsætning for danskernes deltagelse i idræt i 2015, som deles af regeringen, finder DGI det positivt, at der indføres prøve i faget idræt på C-niveau i uddannelsen til almen studentereksamen.

Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) ønsker præciseret, at studentereksamen er én samlet eksamen, der omfatter min. ti prøver efter udtræk, hvor skriftlig bedømmelse inkl. mundtlig prøve af studieretningsprojekt/studieområdeprojekt altid indgår sammen med dansk A som to af de ti prøver.

DGS, Erhvervsskolernes ElevOrganisation og Landssammenslutningen af Handelsskoleelever henstiller til, at årsprøverne fordeles under hensyn til det nye krav om undervisning i eksamensperioden.

Ministeriets bemærkninger:

Det er ikke intentionen at ændre på den gældende regel om, at der altid skal aflægges mindst én prøve i fag på A-niveau. Om der skal aflægges mundtlig prøve eller skriftlig prøve eller eventuelt begge prøver, beror på udtrækket for den enkelte elev. Det er ikke intentionen, at studieretningsfag på A-niveau skal have en større sikkerhed for at indgå i prøverne end andre fag på A-niveau.

Det indgår i læreplansarbejdet, at der udarbejdes samlet forslag til, i hvilke fag prøver med 24 timers forberedelse skal afskaffes, og hvad der skal sættes i stedet for. Forslaget forelægges forligskredsen.

Prøver i grundforløbet

DGS, Erhvervsskolernes, ElevOrganisation og Landssammenslutningen af Handelsskoleelever problematiserer af hensyn til elevernes retssikkerhed, at prøverne i grundforløbet er interne prøver uden ekstern censur.

Ministeriets bemærkninger:

At prøverne er interne følger af aftale om styrkede gymnasiale uddannelser.

Medtællende karakterer i grundforløbet

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne og Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Bestyrelserne ønsker centralt fastsatte retningslinjer for alle medtællende prøver i grundforløbet, der giver mulighed for sammenligning mellem skoler.

DGS, Erhvervsskolernes, ElevOrganisation og Landssammenslutningen af Handelsskoleelever kritiserer forslaget om medtællende karakterer i grundforløbet med henvisning til undersøgelser, der viser, at ensidigt karakterfokus kan skade læringsmiljøerne på uddannelserne.

De faglige foreninger i naturvidenskab og matematik og Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne og bestyrelserne og Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) synes ikke, det er en god idé at gøre den interne prøve i naturvidenskabeligt grundforløb medtællende. Det foreslås i stedet, at karakteren angives på eksamensbeviset uden at være medtællende, så eksamensbeviset afspejler elevernes kompetencer ved afslutningen af uddannelsen.

Ministeriets bemærkninger:

Forslaget om, at naturvidenskabeligt grundforløb og almen sprogforståelse i uddannelsen til almen studentereksamen og de dertil svarende forløb i de øvrige treårige uddannelser skal afsluttes med interne prøver, der er medtællende på eksamensbeviset med en samlet vægt på 0,5, følger af aftale om styrkede gymnasiale uddannelser.

Matematikscreening i grundforløbet

Matematiklærerforeningen og De faglige foreninger i naturvidenskab og matematik tilråder, at matematikscreeningen i grundforløbet udarbejdes fra centralt hold. Matematiklærerforeningen anfører, at dette vil sikre et passende fagligt niveau og sammenlignelighed mellem landets gymnasier, og hindre, at nogle skoler af praktiske hensyn forefalder til at teste eleverne i grundskolematematik i stedet for i gymnasie-matematik.

DGS, Erhvervsskolernes, ElevOrganisation og Landssammenslutningen af Handelsskoleelever henstiller til, at det er vigtigt, at screeninger bruges som grundlag for faglig udvikling, og efterspørger på det grundlag screeningsmuligheder i andre fag som dansk og engelsk.

Ministeriets bemærkninger:

Matematikscreeningen i grundforløbet er en vejledende afdækning af elevens niveau, og der er derfor ikke tale om en centralt stillet prøve. I den politiske aftale indgår der ikke beslutning om screening i andre fag, men det står fortsat skolerne frit for at anvende forskellige værktøjer, herunder test og lignende, som led i den løbende evaluering.

4.8.1. Prøver og eksamen i uddannelsen til hf

Lederforeningen for VUC ønsker reduktion af 24 minutters prøver.

Lederforeningen for VUC går ud fra, at eksamensresultatet i en hf-eksamen med udvidet fagpakke udregnes på baggrund af alle de fag og niveauer, der indgår i uddannelsesniveaue, inklusive de ekstra A- og B-niveauer.

Private Gymnasier og Studenterkurser mener, at der er gode argumenter for at gennemføre mundtlig eksamination i den større skriftlige opgave på hf på lige linje med forsvaret af studieretningsprojektet i uddannelsen til almen studentereksamen.

Ministeriets bemærkninger:

Forslaget om reduktionen af prøver med 24 minutters forberedelse er ikke omfattet af den politiske aftale om styrkede gymnasiale uddannelser, men vil indgå i ministeriets overvejelser om den fremtidige tilrettelæggelse af prøveformerne.

Eksamensbeviset for en hf-eksamen med udvidet fagpakke vil indeholde resultaterne fra alle de fag og niveauer, der er indgået i uddannelsesforløbet.

Forslaget om at indføre en mundtlig eksamination på baggrund af den større skriftlige opgave i hf-uddannelsen er ikke omfattet af den politiske aftale om styrkede gymnasiale uddannelser. Ministeriet anerkender, at de hensyn, der taler for at indføre en mundtlig prøve i studieretningsprojektet og studieområdeprojektet, også kan tale for at indføre en mundtlig prøve i den større skriftlige opgave. En mundtlig prøve vil imidlertid betyde en øget prøvebelastning for hf-eleverne, som i forvejen har mange prøver, og vil være forbundet med omkostninger.

På den baggrund, og henset til, at der foreslås indført en intern, mundtlig prøve i faggrupperne på hf-uddannelsen, finder ministeriet ikke anledning til at justere lovudkastet på nuværende tidspunkt. Ministeriet vil imidlertid følge udviklingen på området.

Prøveformen i faggrupperne på hf

FTF, Danske Gymnasier og De faglige foreninger i biologi, kemi og geografi opfordrer til, at prøveformen i naturvidenskabelig faggruppe på hf genovervejes for at fastholde det velfungerende fællesfaglige element til eksamen. Danske Gymnasier foreslår, at en procentdel af undervisningstiden foregår i faggruppen.

Danske Gymnasier foreslår sammen med GL og Lederforeningen for VUC en ny prøveform i de to faggrupper på uddannelsen til hf-eksamen, som dels består i en mundtlig prøve med ekstern censur i ét af de fag, der indgår i hver faggruppe efter udtræk. Dels en internt bedømt skriftlig opgave/projekt i de resterende ikke udtrukne fag. I stedet for at give årskarakterer i faggrupperne, skal karakteren for denne opgave medregnes i elevens samlede eksamensresultat.

FTF foreslår en skriftlig projektopgave med inddragelse af alle tre fag i hver af de to faggrupper. Der gives intern prøvekarakter i alle fag, som indgår i eksamensresultatet.

DGS, Erhvervsskolernes ElevOrganisation og Landssammenslutningen af Handelsskoleelever foreslår, at der aflægges én samlet tværfaglig prøve på baggrund af et skriftligt produkt.

Historielærerforeningen beklager, at der indføres enkeltfaglig eksamen efter udtræk i kultur- og samfundsfagsgruppen med medtællende årskarakterer i fagene. Det anføres, at ændringen vil svække an-

vendelsesorienteringen og det fællesfaglige på hf. En prøvemodel, som inkluderer fællesfaglige problemstillinger og fx baseres på fællesfaglige projekter med afsluttende synopsis, kan mindske skaderne.

Ministeriets bemærkninger:

Der henvises til bemærkningerne under pkt. 4.4.8 Årskarakterer i faggrupperne på hf.

Hf-beviset

Lederforeningen for VUC ønsker, at projekt- og praktikforløbene i uddannelsen til hf-eksamen skal fremgå af eksamensbeviset for at fremme seriøsiteten hos eleverne.

Ministeriets bemærkninger:

Der vil være stor forskel på, hvordan de enkelte praktik- og projektførøb afvikles på skolerne. Det vil derfor være vanskeligt at hævde, at der er tale om en fælles standard for forløbene, som kan fremgå af beviset. Det kan dog overvejes, om det skal kunne fremgå af eksamensbeviset, inden for hvilke overordnede fagområder eleven har gennemført praktik- og projektførøb. (En anden mulighed som overvejes i ministeriet er, hvordan studievalgsporfolioen kan indgå som dokumentation af de aktiviteter, eleven har gennemført for at afklare sit videreuddannelsesperspektiv.)

4.9. Klassedannelse, valghold og samlæsning

Oprettelse af valghold

Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) og De faglige foreninger i naturvidenskab og matematik og Netværk af mindre gymnasier i udkantsområder er enige i, at en grænse på 10 elever er passende for oprettelse af valghold.

De faglige foreninger i naturvidenskab og matematik foreslår, at elever på mindre skoler får retskrav på oprettelse af valghold, hvis der er mindst syv tilmeldte elever.

Handelsgymnasiernes Matematiklærerforening mener omvendt, at kravet bør sættes ved 15 elever af hensyn til de besparelser, der er udmeldt på gymnasieområdet.

Danske Gymnasier anbefaler bestemmelsen afskaffet af hensyn til små skoler og økonomi.

Ministeriets bemærkninger:

Med sammenskrivningen til én fælles uddannelseslov udvides bestemmelsen om pligt til oprettelse af valghold til at omfatte uddannelserne til teknisk og merkantil studentereksamen. Som modvægt til denne skærpede forpligtelse – og som led i en generel regelforenkling – ophæves forpligtelsen for små skoler til at oprette valghold, hvis der er mindst syv tilmeldte elever. Synspunkterne giver ikke anledning til ændringer.

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne og Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Bestyrelserne ønsker, at den nuværende 7% pulje bevares, og at reglerne for klasseloftet gøres fleksible med en opgørelsesperiode for skolen som helhed over tre år.

Ministeriets bemærkninger:

Indførelsen af en pulje af undervisningstiden for den enkelte elev, hvorfra institutionens leder kan fordele timer til fag eller faglige aktiviteter, hvor eleven vurderes at have behov for en særlig indsats sammen med en lærer, (lovudkastets § 19, stk. 8) træder i stedet for den 7 % pulje, der kendes i dag. Dette skal ses i sammenhæng med, at det med § 19, stk. 1, er tydeliggjort, at undervisningstiden også omfatter interne prøver og evalueringer, fællestimer og andre tværgående undervisningsaktiviteter i overensstemmelse med uddannelsens formål – dvs. de elementer, som 7 % puljen kan benyttes til i dag. Synspunktet vil indgå i arbejdet med bekendtgørelsesudmøntning af loven. Ændringer af klasseløftet falder uden for rammerne af aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser.

Samlæsning på tværs af niveauer

Lederforeningen for VUC, Gymnasiernes bestyrelsesforening (gbf), Danske Gymnasier, Private Gymnasier og Studenterkurser, Bjerringbro Gymnasium og Netværk af mindre gymnasier i udkantsområder efterspørger mulighed for at samlæse hold på forskellige niveauer, som det allerede sker på universiteterne.

Netværk af mindre gymnasier i udkantsområder redegør i sit høringssvar for, hvordan dette er foreneligt med øget uddannelseskvalitet og en ansvarlig økonomistyring, fordi det bl.a. medfører at flere elever får opfyldt deres studieretningsønsker og at færre elever går i studieretninger med samfundsfag A på bekostning af sproglige eller naturvidenskabelige studieretninger.

Danske Gymnasier understreger også i sit høringssvar, at samlæsning på tværs af niveauer ikke er en hæmsko for det faglige niveau, hvis læreplanerne på A-, B-, og C-niveauerne er tilpasset med henblik på samlæsning og løft af fag.

Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) anerkender, at samlæsning tilgodeser elevers forskellige behov og skolers forskellige problemstillinger, men opfordrer til, at omfanget af samlæsning følges tæt, da erfaringer fra eux-forløb viser, at samlæsning kan medføre tonings- og samarbejdsproblemer.

Ministeriets bemærkninger:

De nærmere rammer for samlæsning forventes fastsat ved bekendtgørelse. Synspunkterne giver ikke anledning til ændringer i lovudkastet.

5. Studie- og ordensregler

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne og Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Bestyrelserne ønsker, at det af § 42 klart fremgår, at aktiv deltagelse også omfatter opgaveaflevering. De ønsker tillige, at konsekvenserne af snyd skal indgå som obligatorisk element i institutionernes egne studie- og ordensregler.

DI anfører, at § 42, stk. 2, bør omformuleres, så det klart hjemler en indgriben fra institutionens side, hvis eleverne ikke lever op til forpligtelsen til at deltage aktivt i undervisningen.

Ministeriets bemærkninger:

Som det fremgår af lovudkastets bemærkninger, er det i bekendtgørelse nr. 1222 af 4. december 2006 om studie- og ordensregler i de gymnasiale uddannelser præciseret, hvordan begrebet ”aktiv deltagelse”

skal forstås. At være aktivt deltagende indebærer blandt andet, at skriftlige opgaver skal afleveres rettidigt og samtidig kvalitativt og kvantitativt følge de krav, der er fastsat.

Lovudkastets § 42, stk. 2, giver hjemmel til at gribe ind over for elevers og kursisters fravær. Her menes både fysisk og skriftligt fravær.

I forbindelse med udarbejdelsen af en ny bekendtgørelse om studie- og ordensregler i de gymnasiale uddannelser vil der blive indarbejdet et tydeligere krav om, at studie- og ordensreglerne skal danne grundlag for en målrettet indsats for at imødegå fravær og snyd med elevernes skriftlige arbejde, jf. også lovudkastets bemærkninger. Ministeriet vil i forbindelse med problemstillingen om fravær indhente erfaringer fra bl.a. Norge.

Hvis DI med sin bemærkning hentyder til ”mentalt fravær” i undervisningen fra fysisk fremmødte elever, vil ministeriet ikke udelukke, at dette kan være omfattet af § 42, stk. 2. Det vil dog afhænge af, hvordan de enkelte institutioner vælger at udforme deres egne studie- og ordensregler.

Synspunkterne giver ikke anledning til ændringer.

Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) forudsætter, lederen også fremover ikke blot *kan*, men skal fastsætte studie og ordensregler. Foreningen undrer sig samtidig over, at private genstande kan tilbageholdes ud over det tidspunkt, hvor institutionens tilbud ophører.

Ministeriets bemærkninger:

Det er korrekt, at det er obligatorisk, at en institutions leder fastsætter studie- og ordensregler for institutionen. Ministeriet har præciseret dette i bestemmelsen.

Ministeriet finder, at det kan være hensigtsmæssigt, at institutionerne har mulighed for at fastsætte regler om, at tilbageholdelsen af private genstande, herunder mobiltelefoner, kan opretholdes ud over det tidspunkt, hvor institutionens tilbud ophører. Som det fremgår af lovudkastets bemærkninger, forudsætter dette naturligvis, at tilbageholdelsen er praktisk eller pædagogisk begrundet, og at grundene er tungtvejende. Et eksempel på en pædagogisk grund for at opretholde tilbageholdelsen kan være, at denne handling vil være nødvendig for, at eleven oplever, at en tilsidesættelse af studie- og ordensreglerne har konsekvenser for den pågældende.

Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF) mener, at elevernes samfundsengagement bør anerkendes på lige fod med sportslige aktiviteter. Det foreslås derfor, at elever årligt skal kunne få godskrevet ti dages fravær i forbindelse med demokratifremmende arbejde. Derudover mener DUF, at fravær, som følge af deltagelse i debatter i forbindelse med skolevalg, skal kunne godskrives.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet finder, at det er positivt, at elever på de gymnasiale ungdomsuddannelser er interesserede og engagerede i samfundsforhold og demokrati. Institutionerne er dog forpligtede til at registrere alt fravær – uanset årsagen hertil. Ministeriet finder ikke, at det vil være hensigtsmæssigt at fastsætte præcise regler for, hvorvidt de fraværseksempler, som DUF nævner, skal kunne godskrives eller ej. Det vil således

være op til de enkelte institutioners ledere at beslutte, hvilken form for fravær der eventuelt vil kunne godskrives.

Danske Handicaporganisationer anfører, at det vil være hensigtsmæssigt at finde en mere smidig løsning for elever med højt fravær, som følge af handicap eller kronisk sygdom, end hvad de nuværende regler giver mulighed for.

Ministeriets bemærkninger:

Institutionerne skal registrere ethvert fravær fra undervisningen – uanset årsag hertil. Eleven skal have mulighed for at afgive bemærkninger til fraværet i registreringsystemet, sådan at institutionens leder har mulighed for at inddrage sin viden om fraværets årsag, når han/hun skal vurdere, hvorvidt der skal skrives ind over for den pågældendes fravær.

For elever med et handicap, har institutionens leder flere muligheder for at kunne tilrettelægge uddannelsesforløbet på den mest hensigtsmæssige måde. Institutionens leder har blandt andet mulighed for at udstrække den pågældendes uddannelsesforløb med et år. Derudover skal elever/kursister med et handicap eller andre vanskeligheder, der kan sidestilles hermed, tilbydes specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand.

Bemærkningerne giver ikke anledning til at ændre på bestemmelsen.

6. Gymnasial supplerings

Generelle bemærkninger til genberegning af kvotienten

Danske Universiteter finder, at karakterer for gymnasiale suppleringskurser bør medregnes i karaktergennemsnittet, men påpeger, at det er vanskeligt at håndtere i praksis – især ved suppleringskursus betinget optag. SDU finder det dog uhensigtsmæssigt, at en ansøger kan risikere at få sit eksamensresultat reduceret.

Lederforeningen for VUC mener, at prøveresultater opnået ved GSK bør kunne føre til et højere eksamensresultat af hensyn til hf'ere uden overbygning, der er nødt til at supplere for at få adgang til en universitetsbachelor.

For at undgå karakterspekulation anfører Aalborg Universitet, at reglen også bør gælde for International Baccalaureate (IB).

Ministeriets bemærkninger:

Forslaget om, at karakterer fra suppleringsfag skal tælle med i gennemsnittet ved ansøgning om optagelse på videregående uddannelse, således at gennemsnittet enten kan bevares eller sænkes, men ikke forøges, er omfattet af aftale om styrkede gymnasiale uddannelser.

Det er korrekt som nævnt i flere af høringssvarene, at også andre initiativer forventes at begrænse behovet for suppleringskursus, fx tilrettelæggelsen af de nye studieretninger. Uden medtællende karakterer ved suppleringskursus vil der imidlertid ikke være en sammenhængende og ensartet incitamentsstruktur, og eleverne vil ikke entydigt blive tilskyndet til i videst muligt omfang at vælge adgangsgivende fag som et led i deres gymnasiale uddannelse, herunder begrænse mulighed for karakterspekulation.

Hvis forslaget åbnede for mulighed for, at det adgangsgivende karaktergennemsnit kunne forbedres ved supplerings, ville det kunne blive et incitament til unødigt supplerings.

Implementering af genberegningsreglen

Aalborg Universitet, Københavns Universitet, SDU og CBS angiver, at medregningen kan betyde, at de mange betingede standbypladser og studiepladser kommer til at stå ubenyttede hen, fordi et genberegnet eksamensresultat kan resultere i, at ansøgeren alligevel ikke har den påkrævede adgangskvotient.

Københavns Universitet, Danske Professionshøjskoler, DTU og CBS påpeger desuden, at de nye regler, hvor gsk-karakteren *kun* skal medtælle, hvis den reducerer gennemsnittet, er komplicerede og fordyrende at håndtere og kan medføre en utilsigtet uigennemskuelighed. Danske Professionshøjskoler anbefaler på den baggrund, at forslaget genovervejes. DTU og SDU anbefaler, at man i stedet afventer effekterne af studieretningsjusteringerne i reformen.

SDU mener, det er afgørende, at optagelse.dk gøres autoritativ i forhold til eksamensbeviser, samt at genberegningen kan foregå direkte i systemet.

Ministeriets bemærkninger:

For at undgå administrative ulemper ved indregning af suppleringskarakterer i karaktergennemsnittet i forbindelse med ansøgning om optagelse til videregående uddannelse vil ministeriet varetage en it-understøttelse i form af en videreudvikling af eksamensdatabasen og optagelse.dk. Herved bliver det muligt at genberegne optagelseskvotienten automatisk, så karakterer fra supplerings indregnes i optagelseskvotienten i de tilfælde, hvor de reducerer eksamensresultatet fra eksamensbeviset.

Beregningen af nyt gennemsnit forventes gennemført på følgende måde:

- Der udstedes ikke et nyt eksamensbevis, men der beregnes en ny optagelseskvotient svarende til beregning af bonus for tidlig studiestart, og både det oprindelige eksamensbevis og prøvebevis/er vedlægges ansøgningen
- De karakterer fra supplerings, der indgår i genberegningen, skal være relateret til de specifikke adgangskrav for den videregående uddannelse, der søges optagelse på. Der kan således være forskel på en ansøgers adgangsgivende gennemsnit fra ansøgning til ansøgning.
- I forbindelse med sommersupplerings er det den optagende institution, der kontrollerer, om ansøgerne kan optages. Institutionen får digital adgang til genberegningen efter gennemført supplerings.

Ændringer af eksamensdatabasen, optagelse.dk og de øvrige it-systemer, der skal benyttes til ordningen, forventes at være klar til ibrugtagning fra 1. maj 2019. Dermed vil der samtidig være tid til varsling af de ændrede vilkår.

Genberegningen af karaktergennemsnittet forudsætter, at samtlige karakterer, der indgår i genberegningen, indgår i eksamensdatabasen. Dette er ikke tilfældet for gymnasiale uddannelser aflagt i udlandet eller for IB-uddannelsen, herunder IB-uddannelse gennemført ved en dansk uddannelsesinstitution.

7. Økonomi

Implementering af en gymnasiereform i en tid med besparelser

Akademikerne, VUC Bestyrelsesforeningen, Danske Gymnasier, Dansk Magisterforening og Gymnasiernes Bestyrelsesforening bemærker, at det er problematisk, at en stor gymnasiereform skal implementeres samtidig med, at sektoren er pålagt årlige besparelser som følge af dels omprioriteringsbidraget og finansieringsaftalen om eud-reformen.

VUC Bestyrelsesforeningen, Lederforeningen for VUC, Danske Gymnasier, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, Erhvervsskolernes ElevOrganisation, Landssammenslutningen af Handelsskoleelever og Gymnasiernes Bestyrelsesforening bemærker endvidere, at det er uhensigtsmæssigt, at der ikke afsættes særskilte midler til implementering af gymnasiereformen.

Lederforeningen for VUC anfører i forlængelse heraf, at der bør afsættes midler til forsøgs- og udviklingsarbejde for at understøtte implementeringen af reformen.

GL opfordrer endelig til, at den reformfølgegruppe, der er nedsat også har fokus på hvordan reformen påvirker skolernes økonomi.

Ministeriets bemærkninger:

Der ikke er nogen modsætning mellem at prioritere uddannelse og effektivisere. Det er op til ledelserne og underviserne på de gymnasiale uddannelser at implementere reformen med afsæt i de gældende økonomiske rammer.

Gymnasiereformen kræver omstilling på skolerne og udvikling af den pædagogiske praksis. Det er den enkelte skole, bestyrelse, ledelse og lærer, der skal realisere intentionerne i gymnasiereformen. I reformen er der afsat midler til en række kvalitetsunderstøttende initiativer, der blandt andet har til formål at understøtte den lokale indsats, så skolerne kan nå reformens mål.

Med henblik på at alle skoler har den nødvendige viden og kapacitet til at gennemføre gymnasiereformen vil der blive gennemført kurser for skolerne inden for ”Skoleudvikling i praksis” og ”Faglig udvikling i praksis”, og skolerne vil blive samlet i netværk, hvor de kan udveksle erfaringer.

Dertil kommer en styrkelse af det gymnasiale læringskonsulentkorps, som bistår skolerne i kvalitetsudviklingen på enkeltinstitutioner, herunder også skoler med særlige udfordringer. Læringskonsulenterne vil frem til 2021 bidrage til, at støtte kvalitetsudviklingen på institutioner, som i særlig grad har vanskeligt ved at implementere reformen. Med ansvar for det faglige niveau indgår fagkonsulenterne i den løbende sikring og udvikling af kvaliteten i fagene.

Betydningen af reforminitiativerne for skolernes økonomi vil være genstand for reformfølgegruppens fokus.

Reformen har samlede mindreudgifter set over perioden 2016-2025

Danske Gymnasier, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, Erhvervsskolernes ElevOrganisation og Landssammenslutningen af Handelsskoleelever problematiserer, at finansieringen af reformen samlet

set overstiger udgifterne henover perioden fra 2016-2025, og at reformen samlet set har negative økonomiske konsekvenser for institutioner med almengymnasiale uddannelser.

Ministeriets bemærkninger:

Samlet set er økonomien i reformen i balance og ligevægten indtræffer i 2025, *jf. tabel 1 i lovkastet*. Den enkelte institutions økonomi afhænger af takstniveauet og aktiviteten.

De initiativer i reformen, som medfører justering af taksterne for de almene gymnasiale uddannelser, er ændringen af opgørelsestidspunktet for det fleksible klasseloft, forøgelsen af antallet af prøver og den øgede undervisningstid på den udvidede fagpakke på hf. Samlet set indebærer reformen, at taksterne pr. elev på de almengymnasiale uddannelser er stort set uændret fuldt indfaset i 2020, *jf. tabel 3 i lovkastet*.

Udover takstændringerne indeholder gymnasireformen en række initiativer, som medfører aktivitetsændringer for de almengymnasiale uddannelser. Disse er indførelsen af adgangskrav, begrænsning af antal forsøg på optagelsesprøven samt ændringen af tælle dagen på 1. semester. Samlet set forventes der mindre aktivitet som følge af reformen på 86,4 mio. kr. fuldt indfaset i 2025, heraf udgør mindre aktivitet på de gymnasiale suppleringskurser 69,7 mio. kr., *jf. tabel 2 i lovkastet*.

Eventuel administrativ byrde for regionerne

Danske Regioner bemærker, at det er uklart hvilket betydning adgangskravene vil få for fordelingsopgaven, og at man vil vende tilbage med et DUT-krav, hvis fordelingsopgaven viser sig at kræve øgede administrative udgifter.

Ministeriets bemærkninger:

Det er ministeriets vurdering, at reformen ikke vil medføre øgede administrative merudgifter for regionerne.

Merudgifter på skolerne som følge af indførelsen af en ekstra prøve på stx, hhx og htx

Handelsskolernes Lærerforening anfører, at skolerne bør sikres fuld kompensation for de merudgifter som følger af indførelsen af en ekstra prøve til eksamen

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at skolerne i aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser fra 3. juni 2016, sikres fuld kompensation for indførelsen af en ekstra prøve, *jf. hovedlovforslaget s. 75*. Kompensationen sikres gennem en takstforhøjelse på undervisningstaxameteret på samlet 26 mio. kr. til stx, hhx og htx fra 2020 og frem.

Ændring af tælle dagen for den tilskudsudløsende aktivitet og opgørelsestidspunktet for det fleksible klasseloft

Handelsskolernes Lærerforening, Gymnasieskolernes Lærerforening, Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier samt Danske Gymnasier anfører, at der tages afstand fra ændringen af tælle dagen for den tilskudsudløsende aktivitet uden at skolerne kompenseres herfor.

Dertil anfører VUC Bestyrelsesforeningen og Gymnasieskolernes Lærerforening, at særligt hf påvirkes af ændringen af tælle dagen for den tilskudsudløsende aktivitet, da hf-eleverne har et større frafald end

eleverne på de øvrige gymnasiale uddannelser. Hertil anfører Gymnasieskolernes Lærerforening bekymring om de økonomiske konsekvenser for udkantsskoler samt skoler med mange frafaldstruede elever.

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier samt Danske Gymnasier anfører endvidere, at skolernes økonomi vil blive belastet som følge af ændringen af opgørelsestidspunktet for det fleksible klasseloft og de deraf følgende takstnedjusteringer.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at ændringen af tælle dagen for den tilskudsudløsende aktivitet samt opgørelsestidspunktet for det fleksible klasseloft er en del af finansieringen af aftale af 3. juni 2016 om styrkede gymnasiale uddannelser.

Ændringen af tælle dagen betyder, at skolerne fremover ikke gives tilskud til elever, der falder fra i grundforløbet. Ændringen af tælle dagen påvirker ikke taksterne.

Når opgørelsestidspunktet for det fleksible klasseloft flyttes til efter grundforløbet er behovet for at oprette ekstra klasser mindre. Derfor vil den takstforhøjelse, som gymnasierne fik i forbindelse med indførelsen af klasseloftet, blive reduceret med en sjettedel.

Institutionerne vil forventeligt modtage færre midler som konsekvens af disse ændringer. Sker der en bedre fastholdelse som led i initiativerne med det moderne hf, så vil økonomien ændre sig tilsvarende.

Ministeriet bemærker, at man kan med rimelighed have en forventning om, at der vil være et vist sammenfald mellem de elever, som fremadrettet ikke opfylder adgangskravet, og de elever, der i dag frafalder uddannelsen i løbet af de første tre måneder.

Dertil bemærker ministeriet, at det fremgår af hovedlovforslaget s. 75, at udviklingen i frafaldet vil blive fulgt tæt.

Fremrykning af campusmidler

Campus Køge indstiller, at midlerne til campusdannelser fremrykkes med henblik på at nedbryde barrierer for, at campusser i Danmark opnår deres formål og potentiale.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker at der i perioden 2019-2024 er afsat 37,0 mio. kr. til campusdannelser og herefter 22,2 mio. kr. årligt varigt fra 2025 og frem. Indstillingen giver ikke anledning til at midlerne til understøttelse af campusdannelser fremrykkes.

En eventuel fremrykning af midlerne til campusdannelser kræver tilvejebringelse af ekstra finansiering

Det bemærkes endvidere, at der udarbejdes et samlet campusudspil, som skal indeholde konkrete forslag til, hvordan institutioner får bedre mulighed for at indgå i en campusdannelse, *jf. aftaletekst om Styrkede gymnasiale uddannelser fra 3. juni 2016 s. 10.*

Efteruddannelse

Danske Gymnasier anfører, at der bindes 400 mio. kr. over otte år til efteruddannelse af lærere, men at disse midler ikke modsvarer de penge, der findes ved at rykke tælle dage og opgørelsestidspunkt for det fleksible klasseloft.

Dertil anfører VUC Bestyrelsesforeningen og Lederforeningen for VUC, at der bør tilføres ekstra midler til kompetenceudvikling af lærere og ledere i en overgangsperiode.

Ministeriets bemærkninger

Ministeriet bemærker, at der i aftale om styrkede gymnasiale uddannelser fra 3. juni 2013 er afsat 400 mio. kr. til et ekstraordinært kompetenceløft af lærere og ledelsesudvikling i perioden 2017-2024, *jf. hovedlovforslaget s.76*

Puljen er et midlertidigt løft af lærernes kompetencer i en otteårig periode. Puljen fordeles til skolerne på baggrund af objektive kriterier, og der stilles krav om, at skolerne kan dokumentere den ekstra indsats. Herved sikres det, at der bliver tale om en reel styrkelse af den nuværende indsats på den enkelte skole.

Løftet fra puljen skal ses i sammenhæng med de ordnære efteruddannelsesaktiviteter på ca. 200 mio. kr. årligt, der allerede afholdes på institutionerne i dag. Samlet set vil der i perioden 2017-2024 være prioriteret 2 mia. kr. til at sikre, at alle lærere og ledere har den nødvendige viden og kapacitet til at gennemføre gymnasireformen.

Gennemførelse af evalueringssamtaler uden kompensation

Handelsskolernes Lærerforening samt Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier anfører, at skolerne bør sikres fuld kompensation for gennemførelse af evalueringssamtaler med alle elever i grundforløbet.

Ministeriets bemærkninger

Ministeriet bemærker, at lærernes tidsforbrug til afholdelsen af evalueringssamtalen i grundforløbet prioriteres indenfor lærernes arbejdstid. Bemærkningen giver således ikke anledning til justering af lovforslaget

Oprettelse af valgfag og frivillig undervisning

Handelsskolernes lærerforening, Handelsgymnasiernes Matematiklærerforening samt Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier anfører, at reglen om, at en skole skal oprette et valghold for 10 elever og derover, er ny på erhvervsskolerne og reglen vil medføre væsentlige merudgifter for skolerne.

Handelsskolernes Lærerforening samt Danske Erhvervsskoler- og Gymnasier anfører endvidere, at skolerne bør sikres fuld kompensation for regler om at skolerne skal tilbyde frivillig undervisning.

Danske Gymnasier anfører endvidere, at det er et uhensigtsmæssigt økonomisk aspekt af valgfagsbestemmelser, at de fastholder en detailstyring, hvor skolerne pålægges at oprette valghold, hvis mindst 10 elever tilmelder sig.

Dertil anfører De faglige foreninger i naturvidenskab og matematik, at mindre skoler bør pålægges at oprette valgfag ved 7 tilmeldte.

Ministeriets bemærkninger

Ministeriet bemærker, at forpligtelsen til at oprette valgfag hvis mindst ti elever har tilmeldt sig, vil være ny for uddannelserne til merkantil og teknisk studentereksamen. For uddannelsen til almen studentereksamen vil bestemmelsen være en forenkling af de gældende regler, idet der i dag er pligt til at oprette et udbudt valgfag, hvis syv elever på institutioner med færre end 400 elever har tilmeldt sig faget, og hvis ti elever på institutioner med flere end 400 elever har tilmeldt sig faget *jf. hovedlovforslaget s 50*. Ligestillingen mellem uddannelserne på dette punkt er et led i at skabe mere ligestilling mellem de gymnasiale uddannelser.

Ministeriet bemærker endvidere, at det i dag alene er de almengymnasiale institutioner, der har en egentlig pligt til at tilbyde frivillig undervisning, mens det på de erhvervsgymnasiale institutioner alene er en mulighed. Ændringen skal ses som et led i bestræbelserne på at skabe en øget ligestilling mellem uddannelser og institutioner.

Ministeriet vurderer ikke at oprettelsen af valgfag og forpligtelsen til at udbyde frivillig undervisning medfører væsentlige undervisningsrelaterede merudgifter pr. elev og omkostningerne herved er således indeholdt i det nuværende undervisningstaxameter.

Undersøgelse af ressourceforbruget på prøver og eksamen

Lederforeningen for VUC anbefaler, at der foretages en gennemgribende gennemgang af hele prøve- og eksamensområdet, herunder at der ses på ressourcebruget, der medgår til afholdelse af prøver og eksamener.

Ministeriets bemærkninger

Ministeriet bemærker, at ministeriet i 2015 offentliggjorde en omkostnings- og effektiviseringsanalyse af de almene gymnasier, VUC og erhvervsskoler. Analysen er udarbejdet af QVARTZ og indeholder bl.a. en gennemgribende gennemgang af prøve- og eksamensområdet.

Kostgymnasier på erhvervsskolerne

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier, fremfører at de ønsker, at erhvervsskolerne får mulighed for at oprette kostgymnasier.

Ministeriets bemærkninger

De erhvervsgymnasiale uddannelser, dvs. htx- og hhx-uddannelserne udbydes normalt af institutioner for erhvervsrettet uddannelse. Htx- og hhx-elever vil kunne optages på disse institutioners kostafdelinger, hvis pladsforholdene tillader det og mod betaling af kost og logi efter institutionens bestemmelse i henhold til reglerne om indtægtsdækket virksomhed. Dette følger af bekendtgørelse nr. 290 af 1. april 2009 om optagelse på kostafdelinger og om betaling for kost og logi ved institutioner for erhvervsrettet uddannelse.

Ministeriet bemærker, at for at sikre alle kommende gymnasielever så vidt muligt har reel adgang til de forskellige typer gymnasiale uddannelser, skal der foretages en analyse af den geografiske fordeling af de

nuværende gymnasiale udbud. Det primære formål med analysen er at afdække de områder i landet, hvor der måtte mangle et erhvervsgymnasialt udbudssted (htx). Det er målet, at især elever til htx ikke opgiver at søge uddannelsen på grund af geografiske barrierer.

I områder, hvor det sandsynliggøres, at der mangler et erhvervsgymnasialt udbud, kan skolesamarbejder og udlagt undervisning være en vej til at få oprettet nye udbudssteder. Egentlige nye udbudssteder kan også komme på tale. Der tilstræbes fleksible, lokale løsninger for uddannelsesudbud, hvor institutionsstrukturen i området udnyttes bedst muligt. Det gælder både samarbejder mellem fx handels- og tekniske skoler og mellem erhvervsskoler og almene gymnasier, *jf. aftaletekst om styrkede gymnasiale uddannelser s. 10.*

Finansiering af overbygningen til hf-eksamen

Lederforeningen for VUC bemærker, at det ikke fremgår eksplicit af lovforslaget, hvordan overbygningen på en hf-eksamen eller en højere forberedelseseksamen, jf. § 41, stk. 4 skal finansieres.

Ministeriets bemærkninger

Ministeriet bemærker, at overbygningen til en hf-eksamen eller en højere forberedelseseksamen finansieres med hf-enkelfagstaxameteret.

8. Implementering

Bjerringbro Gymnasium efterspørger mulighed for fleksibilitet og trinvis igangsætning af reformen via overgangsordninger på små gymnasier, så lokale styrkepositioner ikke rives ned.

Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) henstiller til, at den reformfølgegruppe, der nedsættes sætter fokus på udviklingen i efteruddannelsesindsatsen på skolerne samt at lærerne inddrages i implementeringsprocessen.

Ministeriets bemærkninger:

I forhold til muligheden for at bevare og udvikle lokale styrkepositioner bemærkes det, at institutionerne fremadrettet i højere grad kan tilbyde eleverne specifikke fag via udbuddet af valgfag samt i øvrigt opretholde eller udvikle uddannelsesaktiviteter, eksempelvis talentindsatser, som kan understøtte skolens særlige indsatsområder. Desuden kan institutionerne benytte sig af muligheden for at ansøge om godkendelse af en lokal studieretning. Ministeriet kan således ikke genkende, at reformen skulle betyde, at lokale styrkepositioner rives ned og ser ikke anledning til særlige overgangsordninger for små gymnasier.

I den politiske aftale, der danner grundlag for lovudkastet, indgår det, at der skal etableres en følgegruppe til reformen. Ministeriet har indbudt interessenter fra sektoren til deltagelse i en sådan følgegruppe, hvor spørgsmål af relevans for reformens implementering kan drøftes.

9. Tilsyn og klageadgang

Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) foreslår, at det fortsat stadfæstes, at ministeriet fører tilsyn, herunder at ministeriet kan foretage skolebesøg og indhente de for tilsynet nødvendige oplysninger.

Ministeriets bemærkninger:

Det fremgår af lovudkastets § 70, stk. 1, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling har det overordnede ansvar for og fører tilsyn med undervisning, prøver og eksamen i henhold til lov om de gymnasiale uddannelser.

I forhold til ministerens mulighed for at indhente alle nødvendige oplysninger fra institutionerne og foranstalte besøg på institutionerne med henblik på gennemførelse af tilsyn, er det ministeriets vurdering, at der findes fornøden hjemmel til disse tiltag i henholdsvis lov om institutioner for almen gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 750 af 21. juni 2016, lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 749 af 21. juni 2016 og lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser), jf. lovbekendtgørelse nr. 891 af 29. juni 2016., hvorfor det ikke har været nødvendigt at indarbejde dette i den nye fælles uddannelseslov.

Bemærkningen giver således ikke anledning til at ændre i lovforslaget. Ministeriet finder på baggrund af GL's bemærkning, at det vil være hensigtsmæssigt at præcisere, at ministeriet kan foranstalte besøg på institutionerne i forbindelse med gennemførelse af tilsyn, hvorfor dette vil blive at indarbejde i de tre ovennævnte institutionslove.

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne og Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Bestyrelserne ønsker, at bestemmelsen om, at ministeren kan beslutte, at afgørelser truffet af ministeriets styrelser ikke kan indbringes for departementet udgår.

Ministeriets bemærkninger:

Med forslaget etableres der hjemmel til, i de tilfælde hvor ministeren for børn, undervisning og ligestilling har henlagt en opgave til en styrelse under ministerens instruktion, at afskære klageadgang fra styrelse til departement. Bestemmelsen foreslås indsat af formelle grunde og vedrører alene den interne organisering og fordeling af opgaver på Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings område, hvor behandling af omhandlede klagesager er henlagt til en styrelse under Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling med henblik på effektiv og hensigtsmæssig udnyttelse af ressourcerne. Bestemmelsen ændrer ikke ved eksisterende klageadgang fra institutionen til ministeriet.

Bemærkningen giver derfor ikke anledning til at justere bestemmelserne.

10. Institutionens leders pædagogiske opgaver og ansvar

Gymnasiernes Bestyrelsesforening (gbf) anbefaler, at det indskrives i lovudkastet, at rektor er skolens daglige leder og leder og fordeler det pædagogiske arbejde mellem skolens ansatte.

Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) foreslår det indskrevet i § 59, at lederen skal fastholde elever i uddannelse og sikre et sundt læringsmiljø samt indgå i samarbejde med Ungdommens Uddannelsesvejledning.

Danmarks Vejlederforening ønsker, at Studievalg indskrives i § 59.

Ungdommens Vejlederforening ønsker, at det i § 59 tilføjes, at institutionen yder gennemførelsesvejledning og fastholdelsesarbejde til eleverne, samt at ministeren kan fastsætte regler herom.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet vurderer, at det af Gymnasiernes Bestyrelsesforening anførte om rektor allerede følger af § 58 og de institutionelle love. Lovudkastets § 59 er i store træk en videreførelse af gældende regler. Ministeriet finder derfor ikke anledning til at justere lovudkastet ud over, at det i § 59, stk. 1, vil blive tilføjet, at institutionen evt. også skal samarbejde med Studievalg.

11. Øvrige ændringer

Ministeriets bemærkninger:

Der er foretaget en række ændringer af sproglig og lovteknisk karakter i lovforslaget, der er fundet hensigtsmæssige på baggrund af høringen og ministeriets interne kvalitetssikring.

12. Forskellige bemærkninger

DGS, Erhvervsskolernes ElevOrganisation og Landssammenslutningen af Handelsskoleelever beklager, at bioteknologi A i htx fremover kun giver kompetence tilsvarende biologi B og ikke kemi B.

Ministeriets bemærkninger:

Kemi B er obligatorisk for alle elever på uddannelsen til teknisk studentereksamen. De har derfor ikke behov for, at bioteknologi A ækvivalerer kemi B i forhold til optagelse på de videregående uddannelser. Ved at lade dele af det kemifaglige stof udgå af bioteknologi A bliver der plads til andre fagområder, som bl.a. gør, at bioteknologi A fremover vil kunne udbydes som overbygning på biologi C eller B. Et biologisk orienteret A-niveau, som passer til uddannelsen til teknisk studentereksamens profil, har været efterspurgt af sektoren i en årrække, og lovudkastet imødekommer dette behov.

Team Danmark noterer med tilfredshed, at reformen sikrer mulighed for etårig forlængelse af uddannelsen på alle fire gymnasiale uddannelser samt øgede muligheder for at etablere hele klasser via samlæsningsmuligheder. Også Danske Professionshøjskoler bakker meget op om, at det fortsat vil være muligt at udstrække gymnasiale uddannelsesforløb ud over et ekstra år i helt særlige tilfælde. Man anbefaler dog brugen af ordet ”læringsvanskeligheder” som kriterium i bestemmelsen.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet har præciseret, at bestemmelsen i § 61, stk. 2 både omfatter elever og kursister med nedsat funktionsevne (handicap) og indlæringsvanskeligheder.

Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF) opfordrer til at indarbejde kodeks for ungdomsorganisationers adgang til ungdomsuddannelserne i lovteksten.

Ministeriets bemærkninger:

Forslaget falder uden for rammerne af aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser.

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne og Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Bestyrelserne ønsker, at skoler uden ansøgning kan beslutte at udbyde hele uddannelsen eller dele af den på et af de fremmedsprog, der indgår i uddannelsen.

Ministeriets bemærkninger:

Undervisningssproget i de gymnasiale uddannelser er som altovervejende udgangspunkt dansk, og sådan vil det fortsat være. Der er i dag på bekendtgørelsesniveau fastsat regler om, at der i et vist mindre omfang kan undervises på relevante fremmedsprog. Den nærmere afgrænsning af denne adgang vil afhænge af bekendtgørelsesudmøntningen.

Danmarks Privatskoleforening ønsker specifik mulighed for udbud af internationale afdelinger ud fra andre standarder end IB.

Ministeriets bemærkninger:

Forslaget falder uden for rammerne af aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser.